

observant

15

Jaargang 11, 6 december 1990

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg • adres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • tel. 043-887174

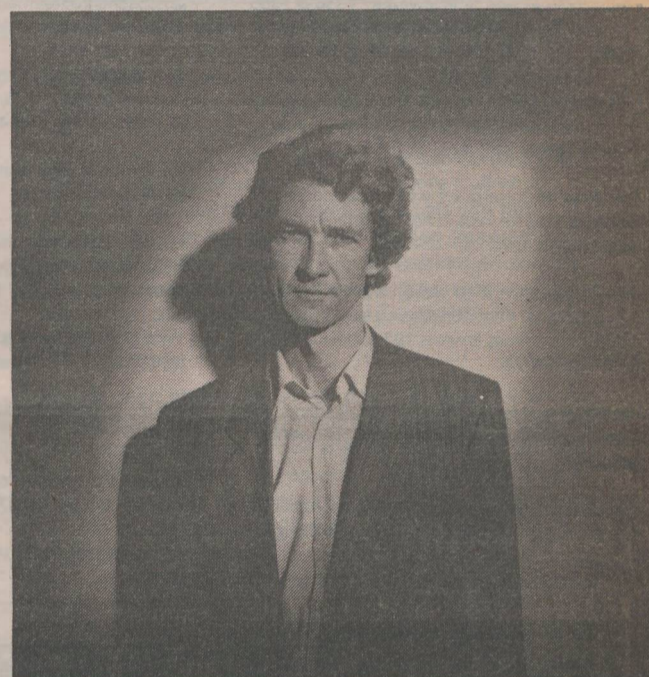
Inhoud

PAGINA 3

Akkoord

Het Hoofdlijnenakkoord tussen minister Ritzen en de universiteiten wordt dan toch getekend. Alleen Utrecht, Delft en Wageningen hebben nog hun bedenkingen tegen de afspraken die de minister met hen wil maken. De rest kiest eieren voor zijn geld.

PAGINA 5

Wiebe Bijker

Er wordt ten onrechte gedaan alsof wetenschappelijke ontdekkingen bepaald worden door de volgorde waarin de natuur gedwongen wordt zijn geheimen prijs te geven aan schrandere onderzoekers. De werkelijkheid is een beetje ordinar, beweert wetenschapsfilosoof Wiebe Bijker in zijn proefschrift. Hij ziet technologische vooruitgang eerder als een maatschappelijke constructie, het resultaat van een belangenstrijd tussen groepen.

PAGINA 7

Maastrichts model

Het probleemgestuurd onderwijs, het handelsmerk van de RL, staat onder druk. Onderwijslast, bezuinigingen, gebrek aan motivatie hebben tot allerlei aanpassingen geleid. De werkgroep van verontruste onderwijsfilosofen, die zich afvragen of men niet te ver is afgeweken van de rechte weg, bepleit maatregelen om uitwassen een halt toe te roepen.

PAGINA 11

Louter Letteren

Margedrukkers Prop en Van Eyk zijn samen met Wiel Kusters en Louis Ferron de hoofdpersonen in de derde editie van de Louter Letteren-pagina.

PAGINA 12

Achter Minckelers

Aan de ingang van de Boschstraat waakt Minckelers met de vlam. De waakvlam heeft voor Ad van Iterson een symbolische betekenis. Hij waarschuwt de passant voor de gevaren die hem te wachten staan bij het betreden van de straat.

PGO-werkgroep pleit voor integrale handhaving onderwijssysteem

De RL moet alles in het werk stellen om de kern van het probleemgestuurde onderwijs overeind te houden. Dat vindt de hoofdzakelijk uit facultaire medewerkers bestaande werkgroep die het PGO onder de loep heeft genomen. Andere onderwijsvormen mogen alleen worden gehanteerd voorzover ze niet strijdig zijn met het PGO, of sterker nog, dit ondersteunen.

De belangrijkste kenmerken betreffen (uiteraard) de probleemgerichtheid en de kleinschaligheid zoals die tot uiting komt in de onderwijsgroep. Daarnaast hoort de centrale positie van de student (en niet die van de docent) tot de gekoesterde beginselen, terwijl tevens de manier van toetsen met een voortgangsevaluatie essentieel is. Dat betekent volgens de werkgroep niet dat de voortgangstoets alleen zaligmakend is. In sommige faculteiten bestaan er grote bezwaren tegen dit toetsinstrument. Wel zou men andere methoden moeten ontwikkelen die aan dezelfde criteria voldoen. Het rapport geeft geen inventarisatie van de stand van zaken rond het PGO in de faculteiten. Toch was be-

zorgdheid daarover reden voor de instelling van de werkgroep. Deze wilde echter niet als 'onderwijs politie' optreden, verklaart zij. Het college van bestuur heeft zich in grote lijnen achter de aanbevelingen van de werkgroep gesteld. In de toekomst wil het college afspraken gaan maken met de faculteiten over de manier waarop men daar het PGO hanteert en handhaaft.

Wammes Bos

(zie ook pagina 7)

Faculteitsdirecteur moet functie neerleggen

De directeur van de Faculteit der Gezondheidswetenschappen, M. Bassie, zal per aanstaande maandag zijn functie neerleggen. Dit hebben het College van Bestuur, het bestuur van de faculteit en Bassie zelf "in gezamenlijk overleg" besloten, aldus meldt collegelid dr. K. Dittrich.

Aan de basis van dit besluit ligt een conflict over persoonlijke relaties van Bassie met medewerkers in en rond het faculteitsbureau. Die relaties zouden de werkverhoudingen zodanig verstoord hebben dat het faculteitsbestuur aanleiding zag om de kwestie aan het College van Bestuur voor te leggen. Zakelijk heeft Bassie altijd uitstekend gefunctioneerd, benadrukt Dittrich. Bassie zal tot hij een andere functie buiten de instelling heeft gevonden speciale opdrachten voor het college gaan vervullen, zoals een evaluatie van het deconcentratieproces. Voordat hij directeur bij gezondheidswetenschappen werd was hij griffier van de universiteitsraad.

Wammes Bos

Stichting Beyers Naudé wil dit jaar meer geld ophalen

De Stichting Beyers Naudé heeft het startsein gegeven voor een nieuwe geldinzamelingsactie om politieke vluchtelingen in Maastricht of aan de Open Universiteit te laten studeren. Zij werd in mei vorig jaar opgericht naar aanleiding van het RL-eredoctoraat voor de Zuidafrikaanse anti-apartheidsactivist ds. Beyers Naudé. De stichting werkt samen met het landelijke Universitair Asiel Fonds.

Vorig jaar was de inzamelingsactie geen succes. Slechts een kleine zesduizend gulden werd toen bijeen gebracht - te weinig om één student van te laten studeren. Dankzij een beurs van een bank kon een politiek vluchteling uit Zuid-Afrika toch een begin maken met de studie gezondheidswetenschappen in Maastricht. Het universiteitsbestuur ondersteunt dit door het collegegeld voor zijn rekening te nemen.

Om de actie van dit jaar te doen welslagen denkt de stichting onder meer aan het oprichten van een zogeheten 'steungroep' van studenten. Het is de bedoeling dat dit studentencollectief mee gaat helpen bij de geldinzameling en bij de begeleiding van vluchteling-studenten. De U-raad is verzocht het bijeengebrachte bedrag te zijner tijd te verdubbelen. Ook worden bedrijven aangeschreven met het verzoek tot sponsoring. Het gironummer van de stichting is 299299, inlichtingen kunnen telefonisch verkregen worden bij prof. Nico Roos (887020).

Fred Akkerma

Observant verhuist

Met bloedend hart (dat dezer dagen ook al het vertrek van onze geliefde redactrice Emely Nobis moet verwerken) gaat de redactie van Observant haar bureau in het Oud Gouvernement verlaten. Met ingang van maandag 10 december zijn wij te bereiken op de begane grond van het pand Keizer Karelplein 10. Een schrale troost is dat we onze telefoonnummers (88)7174, 7125, 7128 en 7550 mogen behouden.

Spoorwegen trekken verzoek in

Aanvangstijden onderwijs niet anders door OV-kaart

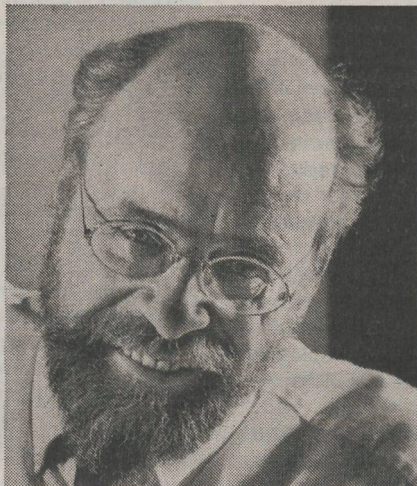
De aanvangstijden van de onderwijsactiviteiten aan de RL zullen dit studiejaar niet worden gewijzigd. De Nederlandse Spoorwegen hebben de universiteit en de instellingen van Hoger Beroepsonderwijs in Maastricht wel gevraagd of zij bereid waren daar vanaf 1 januari aan mee te werken, maar bij nader inzien bleek dat niet nodig: terwijl de universiteit nog bezig was met het antwoord te zoeken, lieten de Spoorwegen weten dat het niet meer hoefde. De problemen die worden verwacht zijn niet zo groot dat zij een verandering van de aanvangstijden halverwege het jaar rechtvaardigen.

Of de Spoorwegen de medewerking van de universiteit zouden hebben gekregen, is nog maar de vraag. Alleen de medische faculteit leek in eerste instantie nog wel bereid met de aanvangstijden te schuiven, maar kwam daar later weer op terug. De juridische faculteit had zich vierkant tegen een wijziging midden in het jaar verklaard en de faculteit Gezondheidswetenschappen wilde alleen bij het inpassen van nieuwe blokken rekening houden met de wensen van de Spoorwegen. Overigens heeft de faculteit der Geneeskunde laten weten dat daar de aanvangstijden van het onderwijs al zeer ver uiteenlopen.

Ook de gemeente Maastricht wil nog niet vooruitlopen op de verwachte groei van het aantal studenten dat de bus neemt. Volgens een woordvoerder van de gemeente wordt eerst afgewacht hoeveel studenten, die tot nu toe de fiets namen, overstappen op de bus. Voor het geval de groei toch groter is dan verwacht, heeft het vervoerbedrijf genoeg reservematerieel achter de hand om de toeloop te verwerken. Als er toch structurele problemen optreden, wil de gemeente eventueel nieuwe en grotere bussen aanschaffen, eventueel van het harmonica-type. Het vervoerbedrijf heeft in de nieuwe dienstregeling wel op enkele lijnen, zoals naar Randwyck of de Tongersestraat de capaciteit verhoogd.

In Groningen en Friesland moeten de Spoorwegen vanaf 1 januari busvervoer inschakelen om de toeloop van studenten

Het gemeentelijk vervoersbedrijf in Maastricht denkt genoeg reservematerieel achter de hand te hebben om de toevloed van OV-passagiers op te vangen (foto Paul Mellaart)

Jos Dohmen/Jacques Herraets

met een OV-kaart te kunnen opvangen. In de rest van het land wordt voldoende soelaas gevonden via de spreiding van aanvangstijden van lessen en colleges. Minister Ritzen blijft ervan overtuigd dat de invoering van de OV-studentenkaart per 1 januari verantwoord is, mede door het zijns inziens goede verloop van het overleg over de aanvangstijden. Ritzen meldt echter ook dat pas met 53 onderwijsinstellingen (mbo, hbo en wo) overeenstemming is bereikt over een verschuiving van de aanvangstijden, terwijl daarvoor 173 instellingen benaderd waren. Met de resterende onderwijsinstellingen wordt nog steeds door de NS overleg gevoerd. Zonodig zal het ministerie van onderwijs zich vanaf januari in deze ge-

sprekken gaan moeien.

Het ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft bij het bureau Veldkamp een onderzoek besteld naar de veranderingen in reisgedrag van studenten. Ruim elfduizend studenten hebben drie dagen in november een dagboek moeten invullen, waarin zij al hun verplaatsingen noteerden. In november volgend jaar zullen dezelfde studenten hetzelfde dagboek opnieuw invullen. Op die manier hoopt het ministerie te weten komen wat voor veranderingen optreden in het reisgedrag van een bepaalde groep personen als zij vrij van het openbaar vervoer gebruik kunnen maken.

"Als meneer Simons hier nog was, zou ik hem wurgen"

De Maastrichtse faculteit gezondheidswetenschappen is woevend dat ze nog steeds niet betrokken wordt bij de oprichting van een nationale School of Public Health. Dat bleek nog eens op het congres dat de faculteit gezondheidswetenschappen vorige week donderdag hield ter gelegenheid van haar tienjarig bestaan. Achtereenvolgens decaan Louis Boon en wetenschappelijk medewerkster Evelyne de Leeuw gaven staatssecretaris Simons van volksgezondheid er flink van langs. Simons zelf gaf in zijn lezing de goede raad aan de aanwezigen om op "het juiste moment de mogelijkheden die u te bieden heeft, kenbaar te maken."

Na zijn voordracht werd Simons op zijn weg uit het MECC nog even opgehouden door Boon en collegevoorzitter Vredevoogd. Ongetwijfeld werd daar gesproken over het juiste moment, dat jammer genoeg al twee jaar voorbij is.

"Als meneer Simons hier nog was, zou ik hem wurgen," meldde Evelyne de Leeuw een paar minuten later in haar congresbijdrage. Ze achtte overigens een Nederlandse School of Public Health naar Amerikaans voorbeeld overbodig: "Die is er al, in Maastricht."

Decaan Boon sprak in zijn inleiding over 'Maastricht' als profeet

die in eigen land niet geëerd wordt. Vredelievend vervolgde hij echter met het toekomstperspectief van de faculteit. De ondertussen achthonderd afgestudeerden vormen natuurlijk de belangrijkste bijdrage van de faculteit aan de gezondheidszorg, aldus Boon. Die ontwikkeling van menselijk kapitaal krijgt de komende jaren een ander aanzien: de grootscheepse curriculumherziening zal veel aandacht opeisen, verwacht Boon. Studenten zullen kunnen kiezen uit een veel ruimer pakket blokken en zitten niet vast aan één studierichting. Staatssecretaris Simons verwees indirect naar deze verandering door te pleiten voor een brede opleiding. In de complexe wereld van de gezondheidszorg is behoefte aan generalisten met een gedegen achtergrondkennis, aldus Simons.

Geert Dekker

Zorgen van een generatie

Economische zelfstandigheid lijkt als emancipatiestreven van vrouwen haar beste tijd te hebben gehad. Waar dit in de jaren '70 en '80 gold als dé weg naar financiële onafhankelijkheid en naar maatschappelijke invloed, wordt er nu op gewezen dat een plaats op de arbeidsmarkt voor vrouwen niet zaligmakend is. De kinderopvang is slecht geregeld, de wasmand thuis is overvol, en het is rennen en vliegen om de boodschappen op tijd in huis te hebben. Een goedwillende mannelijke partner ten spijt - de organisatie van het huishouden blijft vrouwenwerk. Bovendien blijkt groeiende participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt amper te leiden tot een zwaardere stem voor vrouwen in maatschappelijke debatten. Waar knopen worden doorgehakt - in de politiek, in het bedrijfsleven - zijn vrouwen nog steeds vooral als notulist aanwezig.

Tegen de achtergrond van een dergelijke treurig stemmende analyse is het geenszins verwonderlijk dat het belang van economische zelfstandigheid voor vrouwen sterk gerelativeerd wordt. Het 'recht om te zorgen' is daarentegen hard op weg het nieuwe feministische ideaal van de jaren '90 te worden. Vrouwen, worstelend met de 'dubbele belasting', ontdekken dat het toch wel erg jammer is dat ze zo weinig tijd hebben om met de kinderen te keutelen of om intensieve affectieve relaties te onderhouden met familie en vrienden. Zorg, liefde en emoties dreigen naar de marge van een gehaast leven te worden gedrongen, maar met het 'recht om te zorgen' kunnen vrouwen hier weer tijd voor claimen. De privé-sfeer, zo luidt de boodschap, is zo gek nog niet. Vrouwen moeten zich niet op de economische zelfstandigheid fixeren, want geld verdienen en carrière maken is tenslotte niet alles in het leven. In plaats van het overnemen van 'mannelijke normen' en 'mannelijke gedragspatronen' ten aanzien van werken en zorgen, moeten vrouwen hun eigen zorgcultuur weer in ere herstellen, aldus bijvoorbeeld de juriste Pessers onlangs in Opzij.

Nu zal geen mens ontkennen dat twintig jaar vrouwenemancipatie minder heeft opgeleverd dan was gehoopt. Dat zorg en aandacht voor vrienden en familie belangrijk is lijkt me evenmin een punt voor discussie. En het feit dat naast de rechtvaardige verdeling van 'betaalde arbeid' nu ook de verdeling van 'zorgarbeid' op de publieke agenda wordt geplaatst valt slechts toe te juichen. Desalniettemin deugt dit nieuwe feministische zorgethos niet.

Dit ethos vormt te zeer een uitdrukking van de levensproblemen van de 'feministen van veertig' - vrouwen met ambitie die, zélf gedreven door het ideaal van de economische zelfstandigheid, erin geslaagd zijn een interessante, goedbetaalde baan te bemachtigen, die het krijgen van kinderen hebben uitgesteld, en dan vervolgens merken dat de combinatie van werken, moeders en minnen veel hoofdpijn oplevert. De nieuwe zorgzaamheidsideologie biedt voor deze groep vrouwen een nieuw perspectief - men kan minder gaan werken, de ambities op een lager pitje zetten en tijd vrij maken voor de kinderen die men toch nog kreeg, zonder dat dit al te veel spijtgevoel oproept.

De problemen van de veertigers - hoe serieus ook - zijn echter niet de problemen van de vrouwen van twintig, en de idealen van de eersten zijn voor de laatsten niet per definitie aantrekkelijk. Vrouwen van twintig moeten immers nog een plaats op de arbeidsmarkt veroveren, en hun relationeel leven kan nog zeer diverse vormen aannemen. Of het verstandig is om voor deze generatie het belang van zorgzaamheid en huiselijk geluk te benadrukken is zeer de vraag. Economische zelfstandigheid vormt nog steeds een middel om je vrijer door het leven te bewegen, hetgeen belangrijker is naarmate het onzekerder is hoe dit leven eruit zal zien. Voor vrouwen van twintig blijft het ideaal van een maatschappelijke positie en een eigen inkomen - kortom een betaalde baan - dan ook onverminderd van kracht.

Zorgzaamheid, daar is niets mis mee. Een zorgzaamheidsethos riekt echter verdacht. De normen die hierin verscholen zitten worden verondersteld algemeen geldig te zijn, terwijl pleidooien voor herwaardering van de privé-sfeer vooral de levensloop van één generatie vrouwen symboliseren. Wat echter het meest irriteert is dat juist uit de verschuiving van feministische idealen blijkt dat nog steeds dezelfde generatie aan het woord is als twintig jaar geleden. Het wordt tijd dat de volgende generatie haar stem laat horen.

Klasien Horstman

Alleen Utrecht, Delft en Wageningen nog niet zeker

Meeste universiteiten tekenen hoofdlijnenakkoord

De meeste universiteiten zullen het hoofdlijnenakkoord met minister Ritzen ondertekenen. Alleen aan de Rijksuniversiteit Utrecht, de Technische universiteit Delft en de Landbouwniversiteit Wageningen wordt nog getwijfeld. De colleges van bestuur daar hebben nog geen definitief standpunt ingenomen omdat de universiteitsraden van deze instellingen tegen ondertekening waren. Ook de raad van de Vrije Universiteit was tegen ondertekening, maar het college legt dat naast zich neer.

Het streven is erop gericht dat voorzitter Van der Schans van de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) op 19 december zijn handtekening zet onder het hoofdlijnenakkoord. In feite hadden de colleges van bestuur al op 17 oktober jongstleden unaniem verklaard dat zij voor ondertekening zijn. Aan vier universiteiten echter werd de zaak vervolgens gecompliceerd, doordat de universiteitsraden zich tegen het hoofdlijnenakkoord uitspraken. Dat gebeurde in Utrecht, Delft, Wageningen en aan de Vrije Universiteit.

Minister Ritzen wilde voor 1 december weten of er nu wel of niet getekend wordt. Het antwoord daarop is nog steeds onvolledig. Het college van bestuur van de Vrije Universiteit wil tekenen ondanks het verzet van de raad. Utrecht, Delft en Wageningen hebben te kennen gegeven dat de interne besluitvorming 'nog niet is afgerond'. De colleges van bestuur van deze instellingen weten nog geen oplossing voor het dilemma waarvoor de raden hen geplaatst hebben. Met name in Utrecht dreigde de kwestie de afgelopen dagen uit te lopen op een harde

confrontatie tussen het college en studentenfractie in de universiteitsraad. De VSNU had vorige week vrijdag namelijk begrepen dat het Utrechtse college wel wilde tekenen ondanks het verzet van de raad. Toen dit bekend werd, heeft de Utrechtse vakbond voor studenten (USF) scherp geprotesteerd. Volgens de bond zou het college 'woordbreuk' plegen omdat het tijdens de studentenacties van begin november had toegezegd het akkoord niet te zullen tekenen. De USF eiste het onmiddellijk aftreden van het college.

Afgelopen dinsdag liet het - kennelijk geschrokken - college van bestuur van de Rijksuniversiteit Utrecht weten dat de interpretatie van de VSNU op een 'misverstand' berust. De Utrechtse vertegenwoordiger bij de VSNU had niet meer willen verklaren dan dat ook aan deze universiteit de besluitvorming nog niet is afgerond.

De belangrijkste bezwaren van de universiteitsraden hebben betrekking op de passage in het hoofdlijnenakkoord die een bindend studieadvies aan eerstejaars studenten mogelijk maakt. De VSNU heeft inmiddels toegezegd dat deze bezwaren onder de aandacht van de minister worden gebracht. Bij de ondertekening van het akkoord zal Van der Schans de bewindsman 'met klem' verzoeken om de nodige

zorgvuldigheid te betrachten bij de verdere uitwerking van het bindend studieadvies. De colleges van bestuur van Utrecht, Delft en Wageningen zullen ongetwijfeld trachten om via deze constructie alsnog toestemming van de universiteitsraden te krijgen voor ondertekening.

Intussen heeft de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) verklaard dat het 'onbegrijpelijk' is dat de universiteiten bijna unaniem instemmen met de hoofdlijnenakkoord. In het akkoord belooft minister Ritzen de universiteiten een periode van financiële rust. Maar volgens de LSVb maken de colleges van bestuur 'een blunder' als zij daaraan geloof hechten. 'Het akkoord is in financieel opzicht voor de universiteiten hol, maar de implicaties ervan - met name het bindend studieadvies - zijn voor de studenten uiterst gevaarlijk,' aldus LSVb-voorzitter Giesberts.

HOP/Jos Dohmen

Lustrum '91

Maastricht, november 1990

Lustrum Gala

In januari 1991 bestaat de Rijksuniversiteit Limburg 15 jaar. De diësviering die dan zal plaatsvinden, is het startsein voor een lustrumjaar vol activiteiten op cultureel, wetenschappelijk en sportief gebied. Allereerst zal het lustrum echter feestelijk in gang gezet worden met een groots...

LUSTRUMGALA

...op zaterdag 12 januari 1991 in het Oud Gouvernementsgebouw aan de Bouillonstraat. Dit pand wordt voor deze gelegenheid omgetoverd tot een waar gala-paleis waar U kunt genieten van o.a. de Big Band Noord Limburg, One Shot Wonder en disco Goldnight. De speciale attracties zullen tot op de avond zelf geheim gehouden worden. Al met al een uniek gebeuren, dat U niet mag missen. Dat hoeft ook niet, mits U tijdig reserveert, want het totale aantal kaarten is beperkt tot 1000.

Kaarten à f 30,- per stuk (maximaal twee per persoon) zijn verkrijgbaar door overmaking van het totale bedrag op rekening no. 85.77.81.634 (giro van de bank: 1058180) van Spaarbank Limburg t.n.v.

Stichting Lustrum RL 1991,
Postbus 616,
6200 MD Maastricht.

Vermeld duidelijk Uw naam, adres en postcode bij de mededelingen. De uitnodigingen worden U dan tijdig toegezonden. Wij hopen U en de Uwe in januari te mogen begroeten.

Namens de organisatie,
met vriendelijke groeten,

Prof. Dr. F.I.M. Bonke,
Voorzitter Lustrumcommissie.

Al meer dan 750 kaarten verkocht. Bestel tijdig !!!

U wilt een RIJBEWIJS

10 Theorielessen, computertoets, leerboek en examenaanvraag: f 140,-
Praktijklessen in Volkswagen Golf kosten fl. 37,50

GARANTIE

Door ons stappenplan en het houden van proefexamens, wordt U optimaal voorbereid en vertrouwd gemaakt met uw rijexamen. Indien U voor het proefexamen slaagt, doch niet voor het eigenlijke examen, bieden wij U de mogelijkheid tot een gratis herexamen.

VERKEERSSCHOOL 'CHRISTOFFEL'
Gerckenshaag 33, 6228 EL, Maastricht. tel. 043-611315

**ECONOMIE
GENEESKUNDE
GEZONDHEIDS-
WETENSCHAPPEN
RECHTEN...**

**DE BOEKEN
BIJ BERGMANS**

**BOEKHANDEL
Bergmans**

NIEUWSTRAAT 9, 6211 CR MAASTRICHT, TEL.: 210825

Wetenschapsfilosoof Wiebe Bijker ontdekt technologische ontwikkeling van natuurwetenschappelijke mythe

De mens is geen machine, maar de machine is een mens

Wetenschappelijke ontdekkingen worden bij voorkeur gepresenteerd als triomfen van de slimme mens op de ongenaakbare natuur. De natuur geeft zijn geheimen prijs en wordt beloofd met de mythe dat hij degene is die de vooruitgang bepaalt. De mens ontdekt alleen. Een steeds belangrijker wordende stroming in de wetenschapsfilosofie (of is het wetenschapssociologie?) beweert echter dat wetenschappelijke ontdekkingen niet bij toeval tot stand zijn gekomen, maar veeleer het gevolg zijn van maatschappelijke processen. Een Maastrichtse vertegenwoordiger van die stroming is dr. Wiebe Bijker, die onlangs in Twente promoveerde.

Via een lange omzwerving kwam Bijker in Maastricht terecht. Vijftien jaar geleden, toen hij afwisselend in de collegebanken van de Delftse TH zat en als natuurkundeleraar in Rotterdam voor de klas stond, begon er iets te knagen. Het zat hem niet lekker dat hij de ontwikkeling van de natuurwetenschappen als een 'natuurlijk' proces op de ene plaats kreeg bijgebracht en op de andere plaats weer doorgaf. Hij maakte kennis met de 'Wetenschap & Samenleving' beweging, die in de jaren zeventig begon te wijzen op de maatschappelijke gevolgen van technologische ontwikkelingen. Zodra hij tot ingenieur was geproclameerd, pakte Bijker zijn boeltje en vertrok naar Groningen om zich daar bij Lolle Nauta te bekwamen in de wetenschapsfilosofie. Zijn Pieterpad-bezinningsestafette leidde hem vervolgens naar Twente, waar de W&S-beweging vaste voet aan de grond heeft gekregen in een afzonderlijke studierichting. Bijker deed daar tien jaar onderzoek en zette toen zijn tocht voort naar Maastricht, waar de wijsgerige ingenieur verbonden is aan de de vakgroep Wijsbegeerte van de faculteit Algemene Wetenschappen.

Bijker noemt zijn tocht een 'academische omweg' met als doel een beter inzicht te krijgen in de processen die ten grondslag liggen aan wetenschappelijke en technische ontwikkelingen. Het resultaat van die omweg is een proefschrift, 'The Social Construction of Technology', dat hij een maand geleden bij zijn leermeester Arie Rip in Twente is gaan verdedigen.

Fiets

Zoals de titel van het proefschrift doet vermoeden, beschouwt Bijker technologische vernieuwing meer als een maatschappelijke ontwikkeling dan als een ontdekking van een wetenschappelijk onderzoeker, die door een juiste toepassing van empirische regels de natuur alweer een geheim heeft laten prijsgeven. In zijn proefschrift beschrijft hij drie voorbeelden: de ontwikkeling van de fiets, het Bakeliet en de TL-lamp. Alle drie zijn het voorbeelden die zijn theorie ondersteunen dat technologie gewoon mensenwerk is en niet het toepassen van regels die ons onvermijdelijk door de wetten van de natuur worden opgelegd. Van alle drie wordt de technische ontwikkeling in het proefschrift beschreven aan de hand van het 'sociaal-constructivistisch' beschrijvingsmodel, dat Bijker voor zijn proefschrift heeft opgesteld.

Neem nou de fiets: we staan er nooit bij stil dat dit even geniale als simpele wonder der vervoerstechniek er niet zo uitziet omdat hij er niet anders uit kan zien. Nee, de fiets heeft zich ontwikkeld volgens de wensen van 'relevante sociale groepen', die ieder hun eigen betekenis aan het

artefact fiets toekenden. Samen met zijn bevriende collega Bruno Latour, die in Frankrijk geregeld de knuppel in de poulailler gooit door grote wetenschappelijke ontdekkingen van hun heroiek te ontdoen, heeft Bijker al verschillende demonstraties uitgevoerd op de 'Hoge Bi'. Terwijl Latour oreert, komt Bijker binnen op het gevaarte met het enorme voorwiel en het minuscule achterwiel. Dat is de fiets die speciaal voor de macho's uit de negentiende eeuw is ontwikkeld om er de dames mee te imponeren. Tegelijkertijd ontwikkelde een andere 'relevante sociale groep' de fiets voor het alledaagse gebruik, eerst als onveilige fiets, waaruit later de veiligheidsfiets is ontstaan. De macho-fiets is al lang verdrongen door nieuwe mogelijkheden om de macho uit te hangen. De Hoge Bi-rijder van weleer zit nu achter het stuur van een bolide en verzuurt of beëindigt daar het leven van die andere 'relevante sociale groep' die gekozen heeft voor de veiligheidsfiets.

Bakeliet

In zijn tweede voorbeeld beschrijft Bijker de lotgevallen van Leo Hendrik Baekeland, de uitvinder van het Bakeliet, dat het plastic tijdperk inluidt. In het begin van deze eeuw werd naarstig gezocht naar een kunststof die celluloid kon vervangen. Het onderzoek werd gedaan door chemici die tot het 'celluloid-raamwerk' behoorden. Baekeland nam in het raamwerk van celluloid-toepassers een zeer bescheiden plaats in en hoefde zich minder te storen aan de beperkte doelstellingen van die dominante groep, die voorschreef hoe gezocht moest worden naar een beheersing van de reactie die ontstond door samenvoeging van phenol en formaldehyde. Omdat Baekeland ook behoorde tot het electro-chemische raamwerk kon hij die kennis gebruiken voor een afwijkende manier van onderzoek, met als resultaat dat hij ontdekte hoe de reactie kon worden beheerst.

In zijn derde voorbeeld laat Bijker zien hoe wij aan onze TL-buizen zijn gekomen. De lichtgevende buis is in eerste instantie in de laboratoria van General Electric vervaardigd als een alternatief voor de gloeilamp, maar hij kon niet op de markt worden gebracht. De TL-buis stuitte namelijk op groot verzet van de electriciteitsproducenten, die hun omzet bedreigd zagen, omdat de buislamp veel minder stroom nodig had om dezelfde hoeveelheid licht te produceren als de peer, die meer warmte dan licht produceert. Het conflict tussen General Electric en de stroomproducenten werd tenslotte beslecht aan de conferentietafel. Daar werd afgesproken dat de TL-lamp op de markt mocht komen als ze een bepaalde lengte en dikte meekreeg, die voldoende stroomverbruik garandeerde.

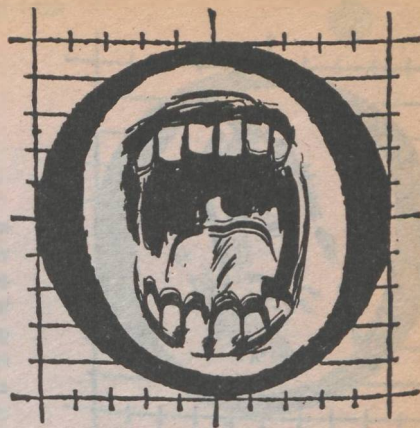
Op die manier hebben we altijd TL-lampen gebruikt met een veel hoger energieverbruik dan nodig was. Het is nog niet zo lang geleden dat aan deze onzin een einde kwam. Onder invloed van de energiecrisis werden voor en na de dikke TL-buizen vervangen door veel dunnere, die evenveel licht geven.

Het relativeren van technische vindingen is volgens Bijker een zeer nuttige taak, zowel in onderwijs als onderzoek. De medische student die geneigd is de mens als een chemische machine te zien, leert machines ook als mensen te zien. Verloskundigen, die bij een bevalling dure apparatuur gebruiken om de hartslag van de foetus te meten, ontdekken nu de ware functie van die apparatuur. Dat die de kans vergroot om de baby zonder complicaties ter wereld te laten komen, is volgens Bijker nog nooit aangetoond. Toch blijven de apparaten staan omdat ze bij de medische entourage horen; als ze worden weggenomen, voelen de betrokkenen zich minder op hun gemak. En waarom, zo vraagt Bijker zich af, worden sommige dure ingrepen zoals bypass-operaties bijna aan de lopende band verricht, terwijl de zin ervan twijfelachtig is? Het antwoord is natuurlijk dat die zin niet objectief wordt bepaald, maar subjectief door de relevante sociale groepen.

Machtsstrijd

Wat voor reacties krijgt Bijker als hij onderzoekers komt vertellen dat zij eerder meewerken aan een maatschappelijk proces dan aan het waardenrijke achterhalen van de waarheid? „Men herkent het wel. De meesten vinden wel dat ze niet netjes volgens de regels van Popper bezig zijn, maar dat komt volgens hen omdat het bij hun niet allemaal netjes georganiseerd is. In Utrecht zal het wel beter zijn, denken ze, maar daar is het precies hetzelfde. Een wetenschappelijk onderzoeker weet evenveel van wetenschapstheorie als een vis van hydrodynamica. Er zijn mensen die zeggen, dat het beter zo kan blijven, want als de vis wel verstand had van hydrodynamica, zou hij verzuipen. Als ik het daarmee eens was, zou ik weg moeten wezen, maar ik heb een ouderwets verlichtingsideaal: het kan geen kwaad als mensen af en toe nadenken over zichzelf.” Wetenschappelijk onderzoek is in hoge mate een machtsstrijd tussen belangengroepen, constateert Bijker. Daarom is een vorm van sturing onvermijdelijk. „Intuïtief denk ik niet aan de individuele onderzoeker die hervormd moet worden, maar eerder aan een nieuwe maatschappelijke institutie, zoals de Hinderwet, die iemand die een kippenhok of een raffinerij wil bouwen, verplicht om zijn plannen eerst ter inzage te leggen.”

Jacques Herraets

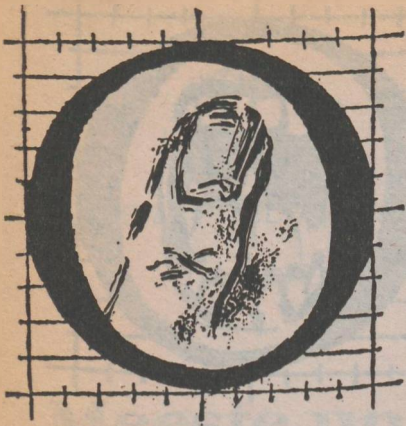

A point

August Magirus©

Vorig weekeinde heeft de Nederlandse universitaire wereld weer zijn unieke creativiteit getoond door een vacature van 26.6 uur in de week te adverteren. Maar wat moet je je daarbij voorstellen? Dat die secretaresse aan de medische faculteit van de Erasmusuniversiteit donderdag om zes over half twaalf precies op de klok kijkt en zegt: tabé bazen, de week zit er weer op? Ja, bazen, want de ongelukkige moet meerdere hoogleraren bedienen. De advertentietekst en het aantal werkuren doen een jarenlange interne strijd vermoeden die op het scherp van het scalpel is uitgevochten. Zesentwintig-komma-zes uur, je proeft de nachtenlange vergaderingen. Jan, jij hebt al drie jaar een studentassistent voor drie uur, nu moet Pieternel nul-komma-drie uur secretariële ondersteuning erbij hebben. En op de personeelsbegroting staat nog een ongerealiseerde toegevoegde docent voor nul-komma-zeven estejee, dus als we die combineren met de claim die de vakgroep van Emmie op de halve vacature van Herbert-zaliger-gedachtenis heeft, dan kunnen we het secretariaat ontlasten door iemand aan te stellen om jullie agenda bij te houden, je afspraken te regelen en bijeenkomsten binnen en buiten de afdeling te organiseren. En hij/zij verwerkt dan de correspondentie die gedictieerd of op concept aangeleverd wordt. Natuurlijk moet de betrokkene ook zelfstandig correspondentie voeren, en jullie documenten en correspondentie archiveren. Als hij/zij er toch zit, dan kan hij/zij administratieve ondersteuning leveren bij het onderwijs dat op de afdeling wordt gegeven. En de kandidaat kan dan mooi de manuscripten van jullie boeken en artikelen en de rapporten en wetenschappelijke verslagen op de tekstverwerker intypen. Maar denk eraan, Jan: jij mag hem/haar dat maar tien-uur-en-drieëntwintig minuten voor jou laten doen, zodat Pieternel en Emmie hem/haar voor de resterende vijftien-uur-en-zevenentwintig minuten gelijk kunnen delen. Wat denken jullie, zijn we er nu uit? Budgettair klopt die vacature precies.

De faculteitsdirecteur wist zich het zweet van het gelaat. Hij leeft op de grens van overspanning sinds hij een volledige weektaak in achtentertig uur en voor hetzelfde salaris moet verrichten. Maar het is een troost dat dit ook voor de leden van de wetenschappelijke staf geldt. Het was wel even wennen indertijd dat de overheid, die tot dan toe erop toezag dat diefstal in de samenleving bestraft wordt, zich zelf aan diefstal schuldig maakte. Maar och, dat is de moderne tijd: waar het geld knelt, moet de moraal wijken. En die arbeidstijdverkortings heeft toch maar mooi nul-komma-een-twee-zes plaatsen voor weepje en enweepje voor de hele faculteit opgeleverd. Het was wel even puzzelen voordat hij die in de begroting verwerkt had, maar nu is dat dan na vier-en-een-half jaar wekelijks overleg tot volle tevredenheid van alle betrokkenen geregeld. Een secretaresse van nul-komma-zes-zes-vijf werkweek in het bedrijfsleven, dat is toch een gedurfd staaltje van ambtelijk werk?

Bladeren

Door Bart Brouwers

Zwartboek

Bij ons mag het zoeken naar een kamer niet altijd even gemakkelijk gaan, in België leggen de 'kotmadams' evenmin voor het oprapen. De Sociale Raad van de Leuvense Katholieke Universiteit stelt binnenkort een Zwartboek samen, waarin alle wan-toestanden van het plaatselijke kotleven aan de orde komen: er is een groot kamer-tekort, de prijzen rijzen de pan uit en een aantal grote huiseigenaren spannen samen om die situatie zo te houden. Twee eerdere zwartboeken van de Sociale Raad zijn inmiddels achterhaald. In het laatste stond nog de vermelding om in geval van nood maar een pand te gaan kraken, "als dat pand dan maar niet in privébezit was", want dan lag je er zo weer buiten. Veel beter kon men bijvoorbeeld zijn intrek nemen in een universiteitspand, daar lag de eigendomssituatie wat gecompliceerder. Leegstand is er nu niet meer, aldus de Raad, maar de huidige kotbewoner heeft nog wel alle redenen tot klagen. Een nieuw zwartboek dus. (Veto)

Zwarte lijst

Geen zwartboek, maar toch wel een zwarte lijst hebben ze in Tilburg. Daarin staan de landen vermeld, waarmee KUB-wetenschappers toch maar liever geen betrekkingen zouden moeten hebben. Of in elk geval pas na toestemming van het College van Bestuur. Jarenlang was alleen Zuid-Afrika te vinden op deze zwarte lijst en was er dus eigenlijk helemaal geen sprake van een lijst, maar slechts van een zwart land, hetgeen Zuid-Afrika ook zou

moeten zijn. Geen probleem dus. Totdat vorige week de U-raad en het College er een tweede, dit maal geel, land bijplaatsten. Een echte lijst is het daarmee geboren, en dat zal inderdaad wel de enige reden zijn geweest. Want om nou ruim anderhalf jaar na de bloedige neerslag van de studentenopstanden op het Plein voor de Hemelse Vrede het land te 'straffen' voor dat harde optreden, lijkt op zijn zachtst gezegd vreemd. Maar ook Tilburg heeft nu zijn lijst: de geel-zwarte. (Univers)

Zwartboek (II)

Geen lijst, maar weer een zwartboek: in dit geval over het Belgische leger. De Universiteit van Tilburg heeft onderzoek gedaan naar de leefomstandigheden van de Belgische militair. Negenhonderd soldaten werden daarvoor ondervraagd en de resultaten zijn angstaanjagend. De conclusie: een leger van onvrede. Extreem lage soldij, geringe promotiemogelijkheden, slechte aansluiting op het dagelijks leven, onvoldoende hulpverlening en een wijdverbreid alcoholisme leiden tot zeker tweeduizend deserties per jaar. 'Hemeltergende en Middeleeuwse toestanden', aldus een onderzoeker. Een ondervraagde soldaat: "Het leger is zinloos. Een bende gefrustreerde klootzakken. Een mesthoop die elke dag meer gaat stinken. Ik wens alle beroepsmilitairen een dwangbuis ofwel een nieuw gezond verstand als kerstgeschenk en dan loopt het leger leeg." (Univers)

Zwart leger

De Belgische officieren hebben het een stuk beter dan hun ontevreden zandhappers. Zij zitten tegenwoordig danzij promovendus Dirk Coppieters achter hun beeldschermen de oorlog te voeren, in plaats van op het gure slagveld. Coppieters schreef een computerprogramma, waarmee elk gewenst slagveld in heel Europa kan worden gesimuleerd, compleet met alle valkuilen, moerassen, donkere bossen en wat dies meer zij. Generaals zijn dan ook overbodig geworden in de Belgische krijgsmacht; de lagere officieren kunnen hun groene, rode, blauwe en zwarte legers over het scherm schuiven alsof ze met een spelletje Risk bezig zijn. Het lijkt een stap terug naar de tijd van Napoleon, die met zijn tinnen soldaatjes hele veldslagen voorbereidde, maar volgens Coppieters

kan zijn programma heel nuttig zijn bij de opleiding van officieren. "Op eenvoudige wijze kunnen hun de basisprincipes van de strategische oorlogsvoering worden bijgebracht." Andere landen hebben inmiddels ook interesse getoond, maar het Belgische ministerie van Binnenlandse Zaken heeft Coppieters verboden een handelsversie te maken van zijn 'object-georiënteerd wargaming programma'. (Mare)

Swarttouw

Geen zwartboek, maar Swarttouw staat in het middelpunt van een relletje aan de Rotterdamse Erasmus Universiteit. Tijdens de diesviering van de Economische Faculteitsvereniging van de EUR deed Swarttouw enkele uitspraken die nu door het Openbaar Ministerie in Rotterdam worden nageplozen. Het kan namelijk zijn dat Swarttouw zich aan een strafbaar feit heeft schuldig gemaakt, toen hij het had over "thuisblijvende, doofstomme, blinde, werkloze Turken". Swarttouw was tot voor kort voorzitter van de Raad van Bestuur van Fokker en is thans nog commissaris van deze vliegtuigfabriek. Swarttouw beklagde zich in zijn lezing over het economisch klimaat in Nederland. Behalve over doofstomme Turken stelde de ex-topman ook, dat het "geen toeval kan zijn, dat de landen die de tweede wereldoorlog begonnen zijn, nu op economisch gebied zeer succesvol zijn". (Quod Novum)

Zwarten

Over zwarten gesproken: het gaat de verkeerde kant op met alle zwarte studenten in de voormalige DDR. Tien procent van de studenten daar was traditioneel afkomstig uit het buitenland, veelal Afrikaanse landen als Mozambique of Angola, of andere communistische bolwerken als Cuba en Vietnam. Sinds de 'Wende' hebben zij het bijzonder moeilijk gekregen. Op straat worden ze openlijk uitgescholden en vanuit Bonn hebben ze al te horen gekregen, dat binnen niet al te lange tijd een eind aan hun verblijf op Duitse bodem moet komen. De Bondsrepubliek heeft te kennen gegeven geen beurs te willen betalen voor Castro's jonge kader. Onzekerheid is nu troef bij de buitenlandse studenten. En voorlopig klitten ze maar zo veel mogelijk bij elkaar om wat onder de repressie van de scheldende massa uit te

komen. Velen van hen zijn zo bang dat ze alleen nog maar overdag en in groepen buiten de deur komen. (Overzicht)

Zwartwit

Truus is haar naam en ze is 50% zwart en 50% wit. Truus is geen halfbloed, maar een damcomputer, ontworpen door de Amsterdamse student Stef Keetman. In een vloek en een zucht ontwierp de Amsterdamse dammer zijn programma, waarmee hij de Maastrichtse computerschaakdeskundige Jaap van den Herik naar de kroon dreigt te steken. Wereldkampioen Tsjizjov speelde twee maal remise tegen Truus, iets wat welk computerprogramma Gari Kasparov nog nooit heeft laten doen. Maar goed, het is dan ook dammen, "een plat spel" volgens Jan-Hein Donner. (Folia)

Zu Hause

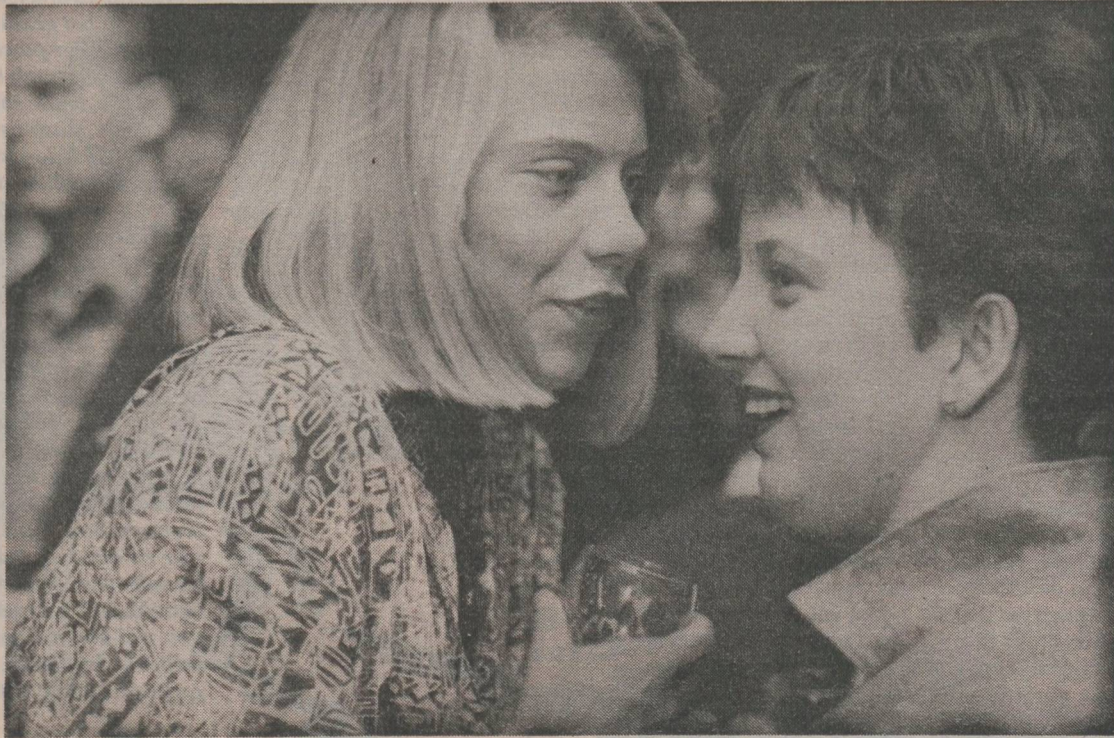
Men neme: 5000 Oostduitse studenten die een dak boven hun hoofd moeten hebben, 10 Kombinate die ervaring hebben met het bouwen van bunkers en 2 architecten die de ware socialistische bouwstijl aanvoelen. Men bouwe: 15 kleur-, verf- en uitzichtloze Studentenheime aan de rand van een industriegebied en men proppe daarin de vijfduizend studenten en tenslotte plaatse men de kwieke Frau B. aan het hoofd, die de 'Ökonomische Leitung' in haar goedlachse, maar ongetijfeld regime-welgevallige handjes heeft.

Ziedaar de opbouw van een Oostduits studentencomplex. Oh ja, natuurlijk prop je de studenten niet willekeurig in een van de aldus ontstane flatjes, maar orden ze je keurig naar hun studiosoort. Zo kunnen ze elkaar in hun vrije tijd tenminste nog 'ein wenig' stimuleren. Godzijdank zijn we met ons drieën niet bij de rechtenstudenten beland. Als vierdejaars rechtenstudent verkerend in een verregaand stadium van juridische deformatie van mijn persoonlijkheid zou dat voor mij waarschijnlijk net teveel van het goede zijn geweest. Nee, wij zijn bij de tuinbouwstudenten ondergebracht en van tuinbouw hebben wij alle drie geen meter verstand. En dat is maar goed ook: op studievak hebben we elkaar weinig te vertellen. Heerlijk. Jammer alleen dat we ook op ander vlak weinig te integreren hebben. De arme dond(st)ers (precies, het zijn overwegend tuinbouwsters) moeten elke dag rond zes uur op omdat de colleges op een volstrekt bezopen tijdstip beginnen (7.30 uur). Een en ander betekent dat de dames dus ook bijna elke dag om tien uur onder de Oostduitse wol liggen. Voor ons moet de dag dan eigenlijk nog beginnen.

Zelfs onze buurvrouw, de 85 kilo zware, goedlachse Heike U., vraagt alleen elke dag met een lachend gezicht 'ob die drei Herren aus Holland heute schon wieder Tomatensuppe essen'. Ja, antwoorden we dan met de dag roder, 'heute essen wir schon wieder Toamtensuppe. Eigentlich sind wir fast Tomaten. Und du als Gartenbau-Studentin könntest dann prima für uns sorgen'. Maar helaas, die (volstrekt ongeëmancipeerde, sorry) handschoen heeft de uit het Thüringer Wald afkomstige tuindeskundige nog niet opgepakt. Ondertussen houden wij ons met de enige pan die de 'Ökonomische Leitung' (Frau B.) ons wilde verstrekken wel in leven: een-pansmacaroni met tomatensaus, voorafgegaan door tomatensoep en de maaltijd wordt afgesloten door een glibberig pudinkje van Tsjechische makelij. Brrr. Gisteren zijn we ons, als beloning voor een week DDR, in een Italiaans restaurant in West-Berlijn eens ordinaar van de wereld gaan vreten. Dat doet goed. Daarna lekker het stapelbed ingekropen.

Jean Dohmen

Cosa di Franco

Beschaafde conversatie tijdens het feest van Gezondheids-wetenschappen

Werkgroep uit kritiek op ongeïnteresseerde docenten en studenten

Werkgroep wil essentie Maastrichts systeem' behouden

Aan de basiskennmerken van het probleemgestuurde onderwijs mag niet getornd worden. Aanpassingen in het onderwijs zijn alleen acceptabel als ze het onderlinge verband in het systeem niet aantasten; het PGO moet integraal worden uitgevoerd. Dat vindt de speciale werkgroep die vorig jaar door het college van bestuur is ingesteld om onder leiding van rector magnificus Bonke een 'instellingsbrede discussie' over het PGO voor te bereiden. Het college wil op basis van het rapport duidelijke afspraken met de faculteiten gaan maken over de handhaving van de essentiële kenmerken van het systeem.

urgheid in de universiteitsraad over de mate waarin het probleemgestuurde onderwijs, het belangrijkste onderscheidende kenmerk van deze universiteit, nog wel overeind stond, leidde vorig jaar tot de instelling van de speciale werkgroep. Vooral de situatie bij de economische faculteit circuleerden er merende berichten. Het PGO zou daar steeds openlijker als beginnsel uit het curriculum worden verwijderd. Maar ook de juridische faculteit klonken er geen bemoedigende berichten, althans niet voor de voorstanders van dit systeem. Mede de inventariseren wat er van deze waarnemingen klopte werd de werkgroep in het leven geroepen, maar op dat punt levert haar portage weinig op. Dat er hier en daar forse afwijkingen van bestaan wordt slechts in algemene termen beschreven. We niet optreden als onderwijspolitie, meer als platform, de werkgroep ter verdediging van deze handelwijze. De instelling van de werkgroep stond er borg voor dat zij ook anders kon: naast drie mensen uit de universiteitsraad en een lid van de vakgroep onderwijsontwikkeling en onderzoek (O&O) had elke faculteit twee vertegenwoordigers. Daarmee waren veroordelingen over en weer praktisch gesloten op straffe van grote verdeeldheid in de werkgroep. Ook de vakgroep O&O heeft het op dit punt af laten weten. Verzoek van de werkgroep om de stand van zaken in de faculteiten te inventariseren leidde slechts tot een onderwijskundetoog over de voortgangstoets.

Vrijheid van aanpassing

hebben de concessies aan de consensus niet tot een krachteloos rapport geleid, getuige vooral de eerste 'aanbevelingen' van de werkgroep. Daarin worden grenzen gesteld aan de vrijheid om het PGO al naar believen aan te passen aan specifieke facultaire behoeften. Een overzichtcollege aan het begin van een blok, dus nog niet de stof zelfstandig bestudeerd kan zijn, verdraagt zich niet met de uitgangspunten, zo luidt een van de voorbeelden van de aanbevelingen. Belangrijk is ook dat de manier van toetsen geen ongewenst studeergedrag oplevert. Ofschoon het met zoveel woorden wordt uitgesproken (hier wreekt zich de latere binding van de werkgroepsleden) zijn summatieve (dus tellende) blokttoetsen zoals die bij rechten gebruikelijk zijn, niet juist uit den boze. Ze zijn te programma-gebonden en leiden tot 'toetsgericht' studeren, terwijl ze oorspronkelijk louter bedoeld waren om de studenten zelf enig inzicht in hun vorderingen te geven. Onlosmakelijk verbonden met een PGO dat zijn naam wil zijn is een vorm van toetsing die juist niet programma-gebonden is: kortom, de voortgangstoets. Daarop kan men zich voorbereiden, zodat een regelmatig studiegedrag in de hand wordt gewerkt, waarbij individuele leerroutes, ook al zo'n kenmerk van het PGO, niet worden afgestraft maar juist mogelijk wordt gemaakt. "Een vorm van programma-ongebonden voortgangsevaluatie behoort tot de kern van PGO", meent de werkgroep. Toch is het de voorstanders van de VGT in de werkgroep niet gelukt om die benaming, VGT, als hard punt in de aanbevelingen op te laten nemen. "Een vorm van (...) voortgangsevaluatie moet het nu. Dat is niet zo verwonderlijk, want noch bij rechten, noch bij economie heeft men veel op met dit instrument. De genoemde faculteit is zojuist de 'overall toets' ingevoerd, waarvan voor velen onduidelijk is of die nog iets met de principes van de VGT te maken heeft. In de juridische faculteit bestaat een stroming die vindt dat juridische kennis niet met zoiets als de VGT te toetsen valt. Eigenlijk werkt de voortgangstoets tot nu toe alleen maar naar tevredenheid bij geneeskunde. Gezondheidswetenschappen heeft onlangs na jaren sukkelen een verbeterde versie in gebruik genomen, die echter nog lang niet van alle ziektes is ontdaan. In een aparte 'aanbeveling', in dit geval een stelling, wordt dan ook geconstateerd dat de "inhoudelijke bezwaren tot nu toe niet tot bevredigende alternatieven hebben geleid." Er zouden daarom andere toetsvormen ontwik-

keld kunnen worden, die aan dezelfde criteria als de VGT voldoen, oppert de werkgroep.

Maar het PGO omvat meer. Na uitgebreide discussies -over dit punt heeft de werkgroep zich langdurig de nek gebroken, vertelt secretaris Mariette Ham- is als kern van het PGO de formule 'leren te leren' gekozen. Daarbij horen naast de voortgangsevaluatie in ieder geval de probleemoriëntatie en de probleemsturing, de studentgerichtheid, de onderwijsgroep, en bepaalde specifieke docentfuncties die anders zijn dan in het traditionele onderwijs.

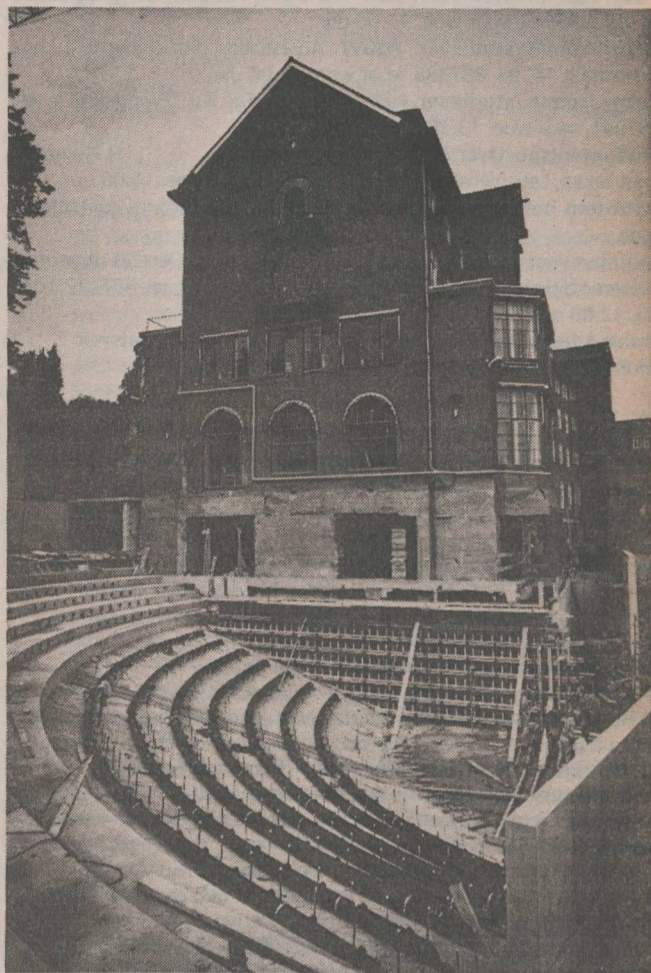
Onderwijsgroep

Als de visie van de werkgroep in de rest van de universiteit wordt overgenomen is daarmee dus in ieder geval de onderwijsgroep als belangrijkste organisatorische eenheid veilig gesteld. Het rapport waarschuwt voor marginalisering van de onderwijsgroep in het geheel van nieuwe onderwijsvormen. Dat is een niet denkbeeldig gevaar vanwege de weerzin die er bij veel docenten heerst tegen de tutorrol, en ook gezien de klachten die in de jongere faculteiten opklinken over de te zware onderwijsbelasting. Het is makkelijker een college voor honderd studenten af te draaien, dan om tien groepsbijeenkomsten te moeten organiseren. Op zichzelf is de grotere variëteit in onderwijsvormen geen ramp, zelfs positief, vindt de werkgroep, mits hun karakter uitdrukkelijk aanvullend is. Het bouwwerk dat in de tuin van het Jezüetenklooster zijn voltooiing nadert, zal dus nooit een prominente plaats in het onderwijs aan de RL mogen innemen, is de impliciete waarschuwing.

Maar hoe zit het nu met dat docent-onvriendelijke karakter van het Maastrichtse systeem? De klachten daarover worden door de werkgroep niet zozeer beaamd als wel geconstateerd. Veel docenten ervaren het als vervreemdend om wel aan een blokboek mee te werken, maar vervolgens tutor te moeten 'spelen' bij een volstrekt ander blok. Erger is dat nog als het thema van het blok weinig of niets te maken heeft met de eigen deskundigheid, afgezien van het feit dat de tutor niet geacht wordt een inhoudelijk sterke rol te spelen in het groepsproces. Of men fabriceert toetsvragen, om even later vast te stellen dat die niet in de uiteindelijke toets zijn opgenomen.

Volgens de werkgroep is het verstandig om zoveel mogelijk te trachten aan deze kritiek tegemoet te komen, iets wat overigens bij verschillende faculteiten al gebeurt. Verder onderschrijft de werkgroep de opmerkingen die collegelid Dittrich in zijn rede bij de opening van het academisch jaar maakte. Dittrich bepleitte toen dat docenten "voor het PGO geschikt gemaakt" moesten worden. In de ingezonden brievenrubriek van dit blad leverde hem dat meteen de kwalificatie 'Stalin van Maastricht' op, maar dat heeft de werkgroep er niet van weerhouden eveneens PGO-trainingen voor docenten voor te stellen. Bovendien zou de aantrekkelijkheid van de onderwijsrol vergroot kunnen worden door er binnen de faculteiten meer concrete waardering voor aan de dag te leggen. In een stelsel waarin vooral onderzoeksprestaties iemands wetenschappelijke status bepalen is dat niet eenvoudig, erkent de werkgroep. Daarom zou wellicht het nieuwe systeem van 'bewust belonen' uitkomst kunnen bieden. In het algemeen wordt de bestuurlijke instanties in de universiteit aangeraden het onderwijsklimaat zoveel mogelijk te stimuleren. Kwaliteitsbewaking in de vorm van docentbeoordeling kan daar een rol in vervullen.

Voorzover er in de faculteiten met grote groepen studenten problemen blijven met de vervulling van de tutorrol verdient het aanbeveling studenttutoren, onderwijsmedewerkers of toegevoegd docenten in te zetten. Alleen op die manier kan de kleinschaligheid van het systeem, een wezenskenmerk volgens de werkgroep, gehandhaafd blijven. Bovendien is tot nog toe niet bewezen dat onderwijsgroepen met andere dan docenttutoren slechter zouden functioneren. Een lid, de jurist prof. Flinterman, neemt op dit punt een minderheidsstandpunt in: de kwalificatie

Collegezaal in aanbouw bij economische faculteit: wezensvreemde elementen mogen 'het systeem' niet aantasten (foto Nelis Tutkey)

van met name studenttutoren laat per definitie te wensen over, terwijl vakkennis voor de tutor toch onontbeerlijk is. Anders bestaat het gevaar dat onderdelen van het leerproces in de onderwijsgroep te oppervlakkig worden, vreest Flinterman. De rest van de werkgroep komt hem in zoverre tegemoet dat men de inzet van studenttutoren beperkt wenst te zien tot bepaalde blokken in de beginfase van de studie.

Verlammende onverschilligheid

Het zijn niet alleen vele docenten die slecht te motiveren zijn voor het PGO, ook onder de studenten heerst vaak een verlammende onverschilligheid. Daarmee wordt het functioneren van de onderwijsgroep in gevaar gebracht, reden voor de werkgroep om allerlei aanbevelingen te doen die dit probleem kunnen bestrijden. De hier en daar ingevoerde aanwezigheidsplicht wordt als de slechtst mogelijke oplossing voorgesteld, niet meer dan symptoombestrijding. Beter is het om regelmatig goed te evalueren, meer aan tutortraining te doen, nieuw materiaal te ontwikkelen en bijvoorbeeld een prominenter rol voor computer ondersteund onderwijs in te ruimen.

Kwaliteitszorg wordt het toverwoord waarmee het PGO in de toekomst omringd moet worden. Ook het college van bestuur hecht daaraan, zozeer zelfs dat het met de faculteiten afspraken wil maken over de kwaliteitsbewaking. Inhoudelijk kunnen die dan een eigen invulling geven aan centraal overeengekomen criteria. Of de faculteiten hierop in zullen gaan staat te bezien. Verder wil het college nader onderzoek naar de manier waarop het PGO organisatorisch wordt gerealiseerd. Op dat punt vindt het college dat de werkgroep onvoldoende aanknopingspunten heeft gegeven.

Los van de bespreking van dit rapport in faculteiten en universiteitsraad zal in de toekomst de aandacht voor het onderwijs structureel gewaarborgd moeten worden door een 'onderwijsplatform', zoals ook de werkgroep al voorstelt. Dat zou jaarlijks met de faculteiten de stand van zaken moeten doornemen. Verder moet het onderwijsverslag van de universiteit opgevaardigd worden en zou de rol van de vakgroep O&O in de instelling zwaarder kunnen zijn.

Het college heeft voor zichzelf een stevige vinger in de pap bedongen waar het gaat om de manier waarop dit rapport in de RL wordt besproken. Eerst worden schriftelijke reacties ingewacht, daarna zal het college gesprekken gaan voeren met de faculteiten en het college van decanen. In mei 1991 is de bespreking in de universiteitsraad voorzien.

Wammes Bos

Bulletin

Bulletin wordt voor een deel verzorgd door de dienst Voorlichting.

Kopij voor Bulletin moet via contactpersonen worden ingeleverd:
Vakgr./comm. FdAW: P.Galestin, Fac.Bur., Bredestraat 24, tel. 887487, voor woe. 12.00 uur.
Vakgr./comm./studiever. FdEW: B.Staveaux, Fac.Bur., Tongersestraat 53, tel. 888271, voor do. 12.00 uur.
Vakgr./comm./studiever. FdG: R.le Doux, Fac.Bur., Dr.v.Kleefstraat 25, tel. 888643, voor woe. 12.00 uur.
Vakgr./comm./studiever. FdGW: A.Bastiaens, Bur.Onderwijs, Lenculenstraat 14, tel. 887388, voor woe. 12.00 uur.
Vakgr./comm./studiever. FdR: M. de Heer, Fac.Bur., Zwingelpuut 4, tel. 887041, voor woe. 13.30 uur.
Studenten(sport)ver./Studentenpastoraten: N.Plompen, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 887354, voor woe. 16.00 uur.
Instituten behorend bij een faculteit: bij de facultaire contactpersoon.
 Berichten voor onderdeel '**Universiteit Algemeen**' en '**RL Agenda**' inleveren bij H.Vermeer, Voorlichting, Bouillonstraat 3, tel. 887172, voor vrij. 12.00 uur.
Externe berichten worden alleen opgenomen als er plaats is.
 Informatie: H.Vermeer, Voorlichting, tel. 887172.

Catharina Pijlspriz voor 3 promovendi RL
 Mw. dr. H.P.A. Boshuizen, dr. H. Merckelbach en dr. H. de Vries ontvangen op 29 november 1990 de Catharina Pijlspriz voor onderzoekers op het terrein van Gezondheidswetenschappen. De Catharina Pijls Stichting stelt jaarlijks zo'n f 50.000 ter beschikking, voor studiereizen voor jonge gezondheidswetenschappers, prijzen voor scripties en de Catharina Pijlspriz voor dissertaties. De drie winnaars van dit jaar zullen elk f 7.000 ontvangen.

Intreerede mw.prof.dr. H. Huijter - Abu Saad
 Mw.prof.dr. H. Huijter, hoogleraar in de Verplegingswetenschap aan de RL, heeft ter gelegenheid van de aanvaarding van haar ambt een rede uitgesproken, getiteld 'Verplegingswetenschap en de verpleegkundige praktijk: een onderlinge relatie'. In de rede licht prof. Huijter de relatie tussen de discipline en de wetenschap toe met de relatie verplegingswetenschap en onderzoek. Het ontwikkelen van kennis is een interactie tussen wetenschap en onderzoek. Verpleegkundige verschijnselen zijn aan het evolueren en hebben geleid tot het ontwikkelen van raamwerken op verschillende gebieden. Ondanks alle ontwikkelingen in de theorie en de wetenschap van de verpleging blijft de kloof met de praktijk groot. Prof. Huijter benadrukt de toepassing van de ontwikkelde kennis in de praktijk, het onderwijs en het management.

Promotie mw.ing. C.M. Verkeste
 Op 6 december verdedigt mw.ing. Verkeste haar proefschrift 'Rheological aspects of uteroplacental blood flow'. Promotor is prof.dr. J. de Haan, co-promotor is dr. L.L.H. Peeters.
 Er wordt algemeen verondersteld dat de placenta niet in staat is om haar eigen bloedvoorziening te regelen indien veranderingen in bloeddruk of bloedviscositeit ontstaan. Met haar onderzoek bij lammeren toont mw. Verkeste aan dat de placenta waarschijnlijk wel degelijk in staat is om, tenminste tot op zekere hoogte, haar eigen bloedvoorziening te regelen. Of dit ook het geval is als de placenta-doorstroming laag en/of het weefsel van de placenta beschadigd is, dient echter nader onderzocht te worden.

Promotie drs. P.F. Boekkooi
 Op 6 december verdedigt drs. Boekkooi zijn proefschrift 'Aspects of blood volume regulation in pregnancy'. Promotor is prof.dr. J. de Haan, co-promotor is dr. L.L.H. Peeters.
 Tijdens de ongestoorde zwangerschap bij de mens nemen zowel het moederlijk bloedvolume als het hartminuut volume (de hoeveelheid bloed die het hart per minuut rond pompt) toe met 30 tot 40%. Het

wordt algemeen aangenomen dat de toename in bloedvolume nodig is om het hartminuutvolume te doen toenemen en een ongestoorde groei van de placentaire doorbloeding te waarborgen. Onderzoeksgegevens uit de literatuur suggereren dat bij een geïnduceerde verandering van het bloedvolume de respons van het hart-vaatstelsel varieert met de snelheid van deze verandering.

Promotie drs. J.C.M. van Huisseling
 Op 7 december verdedigt drs. van Huisseling zijn proefschrift 'Umbilical artery blood flow velocity waveforms and placental vascular resistance'. Promotor is prof.dr. J. de Haan, co-promotor is dr. T.H.M. Hasaart. Met behulp van Doppler ultrageluidstechnieken (een soort echografie) kan men de snelheidsprofielen meten van de bloedstroom in de navelstrengvaten van het ongeboren kind. Met deze methode dacht men groeivertragingen van de foetus in een vroeg stadium te kunnen opsporen en mede hierdoor sterfte en ziekte kort na de geboorte te kunnen beperken. Het snelheidsprofiel van de bloedstroom kan rekenkundig worden beschreven door de zgn. Pulsatility Index (PI). Drs. van Huisseling concludeert dat deze index niet alleen afhangt van de vaatweerstand in de placenta en onafhankelijk hiervan beïnvloed kan worden door veranderingen van andere fysiologische variabelen. Het afstemmen van het verloskundig beleid op de Pulsatility Index van de slagader in de navelstreng dient dus vermeden te worden.

Promotie drs. G.J.J.M. Muijsers
 Op 7 december verdedigt drs. Muijsers zijn proefschrift 'Fetal blood flow velocity waveforms at various conditions of stress'. Promotor is prof.dr. J. de Haan, co-promotor is dr. T.H.M. Hasaart. Sinds kort is het mogelijk om door middel van een echografie informatie te verkrijgen over de bloedstroomsnelheid in bloedvaten van de foetus. Volgens sommige onderzoekers is het met deze methode mogelijk onderscheid te maken tussen kinderen die geboren gaan worden in goede, dan wel minder goede conditie. Drs. Muijsers onderzocht dit bij drachtige schapen, waarbij het ongeboren lam model stond voor het ongeboren kind. Hij toonde aan dat afwijkende snelheidspatronen in de bloedstroom veroorzaakt worden door functionele of structurele veranderingen in bloedvaten. Patronen in de bloedstroom-snelheid van de foetus geven derhalve informatie omtrent de foetale bloedsomloop en niet omtrent de foetale zuurstofvoorziening.

Uitreiking Franse eretekenen aan prof.dr. H.C. Hemker
 Op 12 december worden de eretekenen van 'Chevalier de la Région d'Honneur' door de Franse ambassadeur uitgereikt aan dr. H.C. Hemker, hoogleraar in de Biochemie.

Uitslag verkiezing Medezeggenschapscommissie Faculteit der Geneeskunde
 Hieronder volgt de uitslag van de van 16 t/m 29 november gehouden stemming ter verkiezing van 9 leden van de Medezeggenschapscommissie (MC) van de Faculteit der Geneeskunde (FdG). Voor de beheerseenheid FdG waren 781 personeelsleden stemgerechtigd. Hiervan hebben 397 personeelsleden een geldige stem uitgebracht. Het aantal ongeldige stemmen bedroeg 4, en het aantal blanco stemmen 4. Hiermee komt het opkomstpercentage op 51,34%. Het aantal stemmen per kandidatenlijst is als volgt:
 * AbvaKabo/CFO: 168 stemmen;
 * VAWO/CMHF: 148 stemmen;
 * O.B.P.-lijst: 81 stemmen.

De volgende kandidaten zijn bij deze verkiezing verkozen verklaard:
 1. Peter Frederik (VAWO/CMHF);
 2. Arno Lasater (AbvaKabo);
 3. Yvonne U. Stevens (AbvaKabo);
 4. Jan Aerts (AbvaKabo);
 5. Adriaan Duijvestijn (VAWO/CMHF);
 6. Wim Engels (VAWO/CMHF);
 7. Paul Bomans (O.B.P.-lijst);

8. Peter Geurten (O.B.P.-lijst);
 9. Charles van Beveren (AbvaKabo).
 Het procesverbaal van het verloop en van de uitslagbepaling van de verkiezing, heeft van 3 t/m 5 december 1990 ter inzage gelegen bij de secretaris van het Centraal Stembureau, G. Hensen, kamer 0028 Oud Gouvernement, Bouillonstraat 3 te Maastricht. In deze periode kon tegen het besluit van het Centraal Stembureau bezwaar worden aangetekend bij de "Voorlopige MC" van de FdG.

RL/SWOL-Universiteitsfonds
 Voor het indienen van een subsidieverzoek aan het RL/SWOL-Universiteitsfonds geldt als eerstvolgende sluitingsdatum: **1 januari 1991**. De tijdig en volledig ingediende verzoeken zullen aan de orde komen in de bijeenkomst van de Commissie van Bestedingen op 24 januari 1991. Aanvraagformulieren kunnen worden verkregen via het secretariaat van Juridische Zaken van de RL; tel.: 043-887516. De verzoeken kunnen worden gericht aan: RL/SWOL-Universiteitsfonds t.a.v. Leny Franken, JZ, Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

De la Court prijzen
 De KNAW kent om het jaar prijzen toe voor wetenschappelijk onderzoek dat niet tegen betaling is verricht. De eerstvolgende prijzen worden in 1991 toegekend. Onderzoekers die onbezoldigd onderzoek doen op het gebied van de alfa- of gamma-wetenschappen kunnen meedingen. Universitaire onderzoekers die onderzoek doen buiten hun vakgebied worden niet als onbezoldigd beschouwd. Het onderzoek moet geheel zelfstandig zijn verricht. Doctoraalscripties, stageverslagen e.d. van mededinging uitgesloten. Info/formulieren: Secretariaat van de beoordelingscommissie De la Court prijzen, Herengracht 410-412, 1017 BX Amsterdam. Formulieren indienen voor **1 juli 1991**.

Tennislessen P-Universeel
 Voor kinderen van P-Universeel leden wordt tennisles gegeven door een gediplomeerd tennisleraar gedurende 9 weken op do.mi. van 17 uur in Tenniscentrum Dousberg op 2 banen. Start eerste serie 16 januari 1991, onderbreking in Carnavalsweek (do. 14 februari gesloten). Tweede serie start op 11 april 1991. Bij geringe aanmelding kunnen P-Universeel leden zelf en/of hun partner een beginnerscursus volgen. Opgave bij Carla Fröberg-Gresnich Bureau Onderwijs FdG, Deb1, tel. 882315.

Diefstallen
 In de nacht van 14 op 15 november is in locatie Debyeplein 1 ingebroken. Een videoplayer en een diap projector met toebehoren zijn gestolen uit het studielandschap. Op 19 november werd op kamer 0011 Tongersestraat 53 een portefeuille met inhoud uit een tas gestolen. Van beide diefstallen is aangifte gedaan bij de gemeenteraad Maastricht.

Acteurs gezocht
 Voor het toneelstuk Anna Karenina worden 25 figuranten gezocht student of medewerkers (m) van RL of HBO. De figuranten zijn voor dit stuk belangrijk en staan veel op het toneel. Tijdsbeslag: december 1990 woensdagen dansles van 20 tot 22 uur. Vanaf januari 1991 dinsdagen, soms ook donderdagen van 20 tot 23 uur repetitie. Van 15 mei elke dinsdag en donderdag. Rond 6 juni 1991 wordt het stuk drie tot vijf keer gespeeld in de Stadsschouwburg. Info/aanmelden: Ivo 257968 of Alex 255586.

VACATURES

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van het vacaturnummer, brief en envelop binnen 10 dagen richten aan de dienst Personeel Zaken. Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 172
 Bij de vakgroep Humane Biologie van de Faculteit der Gezondheidswetenschappen is vacante de functie van analist m/v voor 1 jaar met uitzicht op verlenging.

Taken:
 - zelfstandig uitvoeren van bestaande laboratoriumtechnieken
 - monsterverzameling, -voorbereiding, -verwerking
 - uitvoering analyses
 - resultaten verzamelen, beoordelen en verwerken op p.c.
 - onderhoud en eenvoudige reparaties van apparatuur;
 - ontwikkelen van nieuwe en aanpassen van bestaande technieken analyse-bepalingen naar eigen inzicht en/of op advies van de chef;
 - werken met geavanceerde analyse-apparatuur;
 - begeleiden van studenten/stagiaires bij het uitvoeren van analyses
 - assisteren bij en in voorkomende gevallen zelfstandig uitvoeren van inspanningsproeven;
 - bloedafname (onder verantwoordelijkheid van een van de artsen van de afdeling);
 - opvang en begeleiding van proefpersonen.
 De te voeren lijn in het onderzoeksprogramma wordt met de chef besproken maar de dagelijkse uitvoering en indeling van de werkzaamheden zal zelfstandig gebeuren.

Functie-eisen:
 - HLO klinisch chemisch/bio-chemisch analist
 - ervaring in (medisch) laboratorium
 - goed kunnen werken in teamverband
 - kennis van en ervaring met bio-chemische en inspanningstesten is dringend gewenst
 - tot aanbeveling strekt: ervaring met bloedafname, inspanningsproeven, rimenten, Macintosh p.c.
Salaris:
 maximaal f 3.736,— bruto per maand (schaal 7 BBRA 1984) bij een full time-aanstelling.
Info:
 Ed Beckers/Ton Wagenmakers, vakgroep Humane Biologie, tel. 888499/608.

AGENDA

Informatie over promoties en inaugurele redes: Rectoraat, 887210/887096
07-12 Promotie H. van Huisseling. Aula, Ts53, 14 uur
07-12 Promotie G. Muijsers. Aula, Ts53, 16 uur
11-12 ALFA lezing dhr. Busker van Smit Int. BV 'Economische invalshoek van de maritieme dienstverlening'. Kamer 0090, Ts53, 14 uur
11-12 College door W. Kusters over L. Ferron. Kamer 1000, Ts53, 16 uur. Info: Stud.Generale, 887541
11-12 Lezing over het Erasmus programma, studeren in een Europese stad. Aula, Ts53, 20 uur
11-12 Lezing door E. Schönberger over Stravinsky. Collegezaal Zwi4, 20 uur. Info: Stud.Generale, 887541
12-12 Openbaar college J. Wöretshofer 'Inbeslagname van huiszoekings'. Practicumzaal 1001a, Zwi4, 14-16 uur
12-12 Uitreiking Chevalier de la Légion d'Honneur door de Franse ambassadeur in Nederland dhr. J.R. Bernard aan H.C. Hemker. Feestzaal, Bou3, 16 uur
12-12 Lezing door W. Callebaut 'Darwin, filosoof van de 21ste eeuw'. Practicumruimten a+b Zwi4, 16.30-17.30 uur. Info: 888382

12-12 Literaire avond over L. Ferron. Redoute Stadsschouwburg, 20 uur. Info: Stud.Generale, 887541
13-12 Promotie R. van Gelooven. Aula, Ts53, 16 uur
13-12 Concert Stravinsky, Nederlandse componisten. Intropodium, St. Maartenspoort 2, 20.30 uur. Info: Stud.Generale, 887541
14-12 Promotie R. Huijsman. Aula, Ts53, 14 uur
14-12 Promotie Mw.L. van de Goor. Aula, Ts53, 16 uur
17-12 Afscheidsymposium F. Bosman. Stadsschouwburg, 11.45-17 uur. Info: 888584/888585
17-12 WASO overleg. Kamer 0091, Ts53, 19 uur. Info: EFM 888756
17-12 Forumdiscussie 'Greeps keek op Portugal'. Aula, Ts53, 20 uur
18-12 Lezing door H. van Dijk over Nederlandse componisten. Collegezaal Zwi4, 20 uur. Info: Stud.Generale, 887541
19-12 Studieconferentie Thuiszorg. Statenzaal Bou3. Alleen voor genodigden. Info: PHO FdGW 887396
19-12 Bewegen op muziek. Sporthal Randwijck, 17.30 uur
20-12 Imperator lezing door prof. dr. Breuer 'Socialwirtschaftliche Situation in Deutschland'. 11 uur, zaal nog niet bekend. Info: EFM 888756

20-12 Promotie mw.N. Rehner. Aula, Ts53, 16 uur
20-12 Psychiatrisch colloquium, zaal Posjet, Vijverdal, 20-20.30 uur H. Struyker Boudier & B. Jansen 'Time series measurements of blood pressure'; 20.30-21 uur W. Machleidt 'Changes in power spectra in the EEG induced by emotions'; vanaf 21.15 uur discussion about experimental approaches of complex biological processes with non-linear procedures. Info: Klin.Psychiatrie, 685329
24-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten
25-12 Eerste kerstdag RL gesloten
26-12 Tweede kerstdag RL gesloten
27-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten
28-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten
31-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten
1991
11-01 Dies natalis RL. St.Janskerk, 15.00 uur
14-01 WASO overleg. Kamer 0091, Ts53, 19 uur. Info: EFM 888756
17-01 Promotie D. Stermerding. Aula, Ts53, 14 uur
17-01 Promotie R. Kabir. Aula, Ts53, 16 uur
17-01 Psychiatrisch colloquium. J. Hovens 'Een blik op de (on)mogelijkheden van psychotherapeutische behandeling bij borderline patienten'. Zaal Posjet, Vijverdal, 20 uur. Info: Klin.Psychiatrie, 685329

Int
 Bij
 Fac
 da
 voc
 De
 voc
 me
 Tal
 an
 - he
 - he
 - he
 - he
 De
 en
 wo
 ver
 we
 voc
 Fur
 - er
 - be
 afg
 - or
 - to
 bes
 Inf
 mw
 Intu
 Voc
 ME
 Tec
 gez
 eer
 voo
 pro
 Dit
 - al
 typi
 - ve
 - as
 pro
 - se
 ver
 Ver
 - dij
 - gc
 - af
 graj
 De
 Sale
 f2
 dier
 Inli
 W.
 UB
 za
 geo
 lanc
 ma
 scha
 BM
 gen
 wo
 10.
 Lite
 De l
 rece
 wijz
 kun
 ma
 wor
 liter.
 Psyc
 per
 voo
 bell
 P.Ni
 Ope
 Op
 The
 Eur
 Van
 Sch
 geh
 910
 168
 Sun
 1. Ti
 Aug

Bulletin

Interne vacature 173

Bij de vakgroep Gezondheidsvoorlichting en Opvoeding van de Faculteit der Gezondheidswetenschappen is vacant de functie van **dataverwerker/onderzoeksassist m/v 0.4 fte** voor de periode van 1 januari 1991 tot 1 januari 1992. De onderzoeksassistent zal werken binnen het projectteam 'Publieksvoorlichting over de primaire preventie van kanker' dat uit vier medewerkers en een begeleider bestaat.

Taken:

- de organisatie van enkele honderden enquetes in februari en augustus;
- het begeleiden van enqueteurs;
- het overzetten van data van pc naar main computer;
- het verwerken/analyseren van data;
- het beheren van de databestanden;
- het systematisch opslaan van computer-uitdraai.

De onderzoeksassistent zal werken onder leiding van de projectleider en de projectbegeleider, doch vele taken zullen zelfstandig moeten worden uitgevoerd. Een enthousiaste en betrokken inbreng wordt verwacht. Gedacht wordt aan een ouderejaars student Gezondheidswetenschappen of een afgestudeerde gezondheidswetenschapper (bij voorkeur afstudeer richting GVO).

Functie-eisen:

- ervaring met SPSS;
- bereidheid om tijdens de maanden dat de enquetes worden afgenomen in de avonduren te werken;
- organisatievermogen;
- tot aanbeveling strekt ervaring in het werken met grote databestanden en pc's.

Info:

mw. P. van Assema, vakgroep GVO, tel. 887304.

Interne vacature 174

Voor de secretariële ondersteuning van het onderzoeksinstituut MERIT (Maastricht Economic Research Institute on Innovation and Technology) van de Faculteit der Economische Wetenschappen wordt gezocht:

één full-time of twee half-time secretarieel medewerk(st)er(s)

voor de secretariële en administratieve ondersteuning van enkele projectleiders en de beheerder van het onderzoeksinstituut MERIT. Dit houdt onder meer in:

- algemene secretariële werkzaamheden, waaronder agendabeheer, type-, copier- en faxwerkzaamheden;
- verzorging van de correspondentie en archivering;
- assistentie bij budgetbewaking van het instituut en de diverse projecten;
- secretariële werkzaamheden bij de voorbereiding van de bestuursvergaderingen van MERIT.

Vereist:

- diploma HAVO/VWO, bij voorkeur met secretaresse-opleiding;
- goede beheersing van Nederlandse, Engelse en Duitse taal;
- affiniteit voor automatisering (kennis Word Perfect, Lotus, harvard graphics strekt tot aanbeveling).

De aanstelling geschiedt vooralsnog tot 1 januari 1993.

Salaris: afhankelijk van opleiding, leeftijd en ervaring, min.

f2.154,- en max. f3.071,- bruto per maand, bij een full-time dienstverband.

Inlichtingen over deze functie kunnen worden ingewonnen bij mw. W. Coenegrachts, tel. 888743.

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

UB rond de feestdagen

za 22 december: alle bibliotheek- en studielandschaplocaties geopend, met uitzondering van Bibliotheek Randwijck en Studielandschap Geneeskunde/Gezondheidswetenschappen

ma 24 december t/m di 1 januari: alle bibliotheek- en studielandschaplocaties gesloten, met uitzondering van Bibliotheek AZM/BMC. Deze bibliotheek is do 27 december en vr 28 december geopend van 9.00 - 17.00 uur

wo 2 januari: alle bibliotheek- en studielandschap-locaties vanaf 10.00 uur geopend.

Literatuurattendering op maat

De UB biedt de mogelijkheid periodiek geattendeerd te worden op recent verschenen tijdschriftliteratuur op onderwerp. De literatuurverwijzingen worden aangeleverd op diskette, MS DOS format, en kunnen worden opgeslagen in het elektronische kaartenbakprogramma Cardbox Plus. Samen met een inhoudsdeskundige van de UB wordt de zoekstrategie opgesteld. Dit is mogelijk voor de volgende literatuurbestanden: Index Medicus/Medline (maandelijks) en/of Psychological Abstracts (driemaandelijks). De kosten bedragen f 25 per maand/drie maanden per diskette. Voor verdere informatie of voor een afspraak voor het opstellen van een zoekstrategie kunt u bellen 887430: mw. G. de Jonge, mw. M.L. Knols, F. vd Eeckhout en P. Niessen.

BUREAU BUITENLAND

Openingstijden

Op vrijdag 21 december en woensdag 2 januari is er geen spreekuur!

The East European Revolution - Stimulus or Hindrance for European Integration

Van 17 t/m 22 december wordt door de Driekant, Instituut voor Scholing en Vorming te Valkenburg a/d Geul bovenstaand seminar gehouden. Informatie: Driekant, t.a.v. Marcel van Herpen, Postbus 910, 6300 AX Valkenburg a/d Geul. tel. 04406-15353; fax: 04406-16855

Summer Schools University of Cambridge

1. The International Summer School: 8 July - 2 August and 4 - 17 August. Choice of over 50 special subject classes, covering British and

international politics, literature, history and many other topics.

2. The Summer School in Art History: 30 June - 20 July. The particular focus is British Art from the Middle Ages to the present day.

3. The Summer School in History: 7 - 27 July, and

4. The Summer School in English Literature: 28 July - 17 August: both courses offer a plenary lecture series by eminent speakers. Students choose two specialised classes in a range of historical or literary topics. These two summer schools offer an opportunity for detailed study for those with knowledge or experience of the subject.

5. The Summer School in English Legal Methods: 8 July - 2 August. This summer school is intended for lawyers and law students from countries outside the English common law tradition. There are lectures and seminars on topics in English law and on English legal methods.

A limited number of scholarship places are available for students from countries whose first language is not English.

Meer informatie bij Bureau Buitenland, Ina Engelen.

Zomerbeurzen voor de Bondsrepubliek

In het kader van de Culturele Verdragen heeft de Bondsrepubliek zes zomerbeurzen Duitse taal- en letterkunde, geschiedenis en cultuur beschikbaar gesteld. De beurzen zijn bedoeld voor de zomer van 1991, aanvang juli of augustus. De toelage bedraagt ongeveer 1000 Duitse mark. Onderzoek in bibliotheken is uitgesloten. Kandidaten moeten tenminste enkele jaren een universitaire studie in één van de geesteswetenschappen hebben gevolgd. Degenen die al een beurs ontvangen hebben, komen de eerste twee jaar daarna niet meer in aanmerking. De leeftijdsgrens is 32 jaar. Goede kennis van de Duitse taal is vereist. Bij aanvragen moeten kopieën van cijferlijsten mee worden gestuurd. De sluitingsdatum is 1 februari 1991. Aanvraagformulieren zijn bij Bureau Buitenland te verkrijgen.

Openingstijden

Het spreekuur voor studenten wordt gehouden op woensdag- en vrijdagochtend van 09.00 - 11.30 uur in de Studie-infotheek van Studentenzaken, Oud-Gouvernement, ingang Lenculenstraat, kamernr. 0311. **LET OP:** op vrijdag 21 december 1990 en woensdag 2 januari 1991 is er geen spreekuur.

STUDENT EN ZAKEN

Attentie !!!

Het Studentendecanaat, de Studie-infotheek, de Centrale Studentena administratie en Buro LV&S zijn in de kerst- en nieuwjaarsweken gesloten van 24 december 1990 tot en met 6 januari 1991. Het Steunpunt Studiefinanciering is gesloten van 24 december 1990 tot en met 1 januari 1991.

Beschikbaar stellen adressen studenten FdEW

Om Economie-studenten RL in de gelegenheid te stellen kennis te nemen van de informatie, die in de hierna genoemde publicatie wordt opgenomen, zullen onder voorwaarden die de privacy waarborgen, de adressen worden beschikbaar gesteld aan: De Economische faculteitsvereniging Rotterdam, t.b.v. de verspreiding van het februari-nummer van het blad "Eclair-Special", een uitgave t.b.v. de congres-week "Business Week", die plaatsvindt van 18 t/m 21 maart 1991 met als thema "Risico".

Economie-studenten RL die niet op prijs stellen dat hun naam-, adres- woonplaatsgegevens **voor dit doel beschikbaar worden gesteld, worden verzocht dit binnen 1 week na publicatie van dit bericht, schriftelijk kenbaar te maken aan het hoofd van de Dienst Studentenzaken, postbus 616, 6200 MD Maastricht.**

Agenda Tafelstraat 13

Ma. 10 dec. 20.00 u. Mythe en bewustzijn

Ma. 10 dec. 20.00 u. Droomgroep

Di. 11 dec. 20.00 u. Klankwerkgroep

Di. 11 dec. 20.00 u. Filosofiegroep

Di. 11 dec. 20.00 u. Informatieavond over Hongarijreis, die in

voorjaar 1991 is gepland

Wo. 12 dec. 20.00 u. Lijfwerk

Wo. 12 dec. 20.00 u. Levinas

Wo. 12 dec. 20.00 u. Literatuurgroep

Do. 13 dec. 17.45 u. Koor

Do. 13 dec. 20.00 u. Toneel

Informatie: Tafelstraat 13, tel. 215651.

Ichthus

Do. 20 dec. Kerstmaaltijd, opgeven voor 12 dec. bij Ellen, tel. 256509, Verwerhoek 46 (zijstraat Lenculenstr.). Info kringavonden bij Aline, tel. 214913.

AEGEE Maastricht

7-9 dec. Congres Mannheim: Culture

11 dec. 20.00 u. Lezing over het Erasmus-programma: de mogelijkheden voor RL-studenten om enkele maanden in een Europese stad te studeren. Aula Ts.53

14 dec. Kerstdiner

14-16 dec. CD-meeting Parijs

17 dec. 20.00 u. aula Ts.53, 'Greeps keek op Portugal', forumdiscussie

Elke **1e di.** van de maand: Social Evening Tafelstraat 13 (ontmoeting met buitenlandstudenten). Elke **di.**: ledenborrel in "De Kroeg" Info, inschrijving: K. 2.033, Zw.4, dag. van 11.30-12.30 u. Tel. 887071 of 257038 (Erik).

Agenda SIB-Maastricht

12 dec. Thema-middag NMB-postbank te Amsterdam. 2 Lezingen inz. toekomst van het kapitalisme in Oost-Europa, (lunch en rondleiding door "NMB-kasteel"). Slechts toegankelijk voor SIB-leden, inschrijven noodzakelijk, **Snell!** Deelname gratis.

13 dec. Ledenborrel café van Sloun Ts.3, vanaf 21.00 u.

14-19 dec. Congres door het Y.D.C. Amsterdam met als titel "Development, Education and Youth". Handelt o.a. over het

promoten van het bewustzijn van mensen met problemen op gebied van ontwikkeling.

6 jan. Nieuwjaarswandeling, Int. drielandentocht vanuit Vaals. Na afloop boerekoolfestijn. Opgave voor 20 dec. Kosten f.10,- vergeet je OV-kaart niet!!

Informatie SIB-Maastricht, Postbus 616, 6200 MD Maastricht, Tel. M. Sweers, 253495 of W. v.d. Werf, 254309.

KOKO-agenda

Di. 11 dec. 20.30-22.30 u. Video "Steel Magnolia" f.1,50

Wo. 12 dec. 20.00 u. A.L.V. Bestuurswisseling! Laat of afmelden bij bestuur of de loco.

Do. 13 dec. Tic Tac Toc bal masqué

Zon. 16 dec. CC. Rondleiding St. Servaas, daarna een kazematten-tocht.

Di. 18 + wo. 19 dec. Kerstdiner

Oproep informatiepakket

De Werkgroep Informatiepakket heeft besloten dit studiejaar weer een informatiepakket aan toekomstige eerstejaars te sturen. Het pakket biedt studentenverenigingen de mogelijkheid om voor het nieuwe studiejaar inschrijfformulieren/acceptgiro's en informatie over de verenigingen te verstrekken. Dit pakket staat los van het inschrijffpakket dat door de Dienst Studentenzaken verzonden wordt aan a.s. studenten. Deelname is aan voorwaarden verbonden.

(studenten)verenigingen en -instellingen die wensen deel te nemen, kunnen schriftelijk een verzoek daartoe indienen **voor 01-02-1991** bij SIB-Maastricht - GSO Werkgroep Informatiepakket, postbus 616, 6200 MD Maastricht. Informatie: Menno van Gaalen, tel. 633951.

STUDIUM GENERALE

Literair café: Louis Ferron

Wo. 12 dec. is schrijver **Louis Ferron** de gast in het literair café van Studium Generale (Redoute Stadsschouwburg, 20.00 u., toegang gratis). Een dag daarvoor, **op di. 11 dec.**, verzorgt Wiel Kusters een openbaar college over het werk van Ferron (k.1000, Ts.53, 16.00 u.).

De toekenning van de AKO-literatuurprijs '90 voor 'Karelische nachten' betekent voor Ferron geen doorbraak. Die was er al in '77, toen zijn roman 'De keisnijder van Fichtenwald' bekroond werd met de Multatuli-prijs. Sindsdien geldt hij als één van de belangrijkste Nederlandse romanschrijvers, met een productie van een boek per jaar.

Vernieuwers van de muziek: Stravinsky

Deze cyclus wordt op **di. 11 dec.** voortgezet met een voordracht van drs. Schönberger, publicist en componist, over Stravinsky als vernieuwer van de muziek (Collegezaal Zw.4, 20.00 u.). Stravinsky's leven als emigré voltrok zich als een reis door de wereld, zijn leven als componist als een reis door de muziekgeschiedenis. Hij bestudeerde niet alleen de klassieken maar liet zich ook inspireren door de Russische volksmuziek en de jazz.

In aansluiting op deze lezing zijn er **do. 13 dec.** (20.30 u., Intropodium, Sted. Muziekschool, toegang f5,00) muziekuitvoeringen te beluisteren van werk van o.a. Stravinsky, Diepenbrock en Ruyneman.

LV&S

Golfcursus

16 Jan. start een golfcursus voor beginners op woensdagen van 13.45-14.45 u. en van 14.45-15.45 u., sporthal Randwijck. Kosten f.30,- voor 6 lessen. Sportkaart verplicht.

Paardrijcursus

Wegens grote belangstelling start **10 jan.** een extra cursus paardrijden op donderdagen van 21.00-22.30 u. in manege St. Michael. Kosten f.100,- voor 8 lessen. Sportkaart verplicht.

Skicursus

Bij voldoende belangstelling (min.8 personen) start een skicursus op maandagen van 15.00-16.00 u. voor beginners en op dinsdagen (zelfde tijd) voor gevorderden, op skibaan Dousberg. Kosten f.65,- excl.mat en f.90,- incl.mat voor 6 lessen. Sportkaart verplicht.

Weerbaarheidscursus

15 jan. start cursus weerbaarheid op dinsdag van 15.00-16.30 u. in gymzaal MTR0 aan de Pres. Rooseveltlaan. Kosten f.12,50 voor 8 lessen. Sportkaart verplicht.

Lagakari (lokatie d'n Avanceur)

Do. 10 jan. Nieuwjaarsborrel

Stennis

24-25 jan. Ned. Studentenkampioenschappen te Son. Categorieën A, B, C en D (dames + heren enkel). Inschrijfgeld f.32,50 (incl.overnachting + eten). Info: E. Pouwen, wedstrijdcommissaris MSTV Stennis, tel. 612531

Saurus

Elke zo. vanaf 14.00 u. zondagsroeiën. Voor skif of stuurlessen, bel Miko, tel. 215247. Voor 15 dec. inschrijven voor OOCUZ bij Frans, tel. 631405

12 dec. ALV

15 dec. Examens, inschrijven bij Hein, tel. 631564

9 jan. Examens

9 jan. Nieuwjaarsborrel

16 jan. 20.00 u. Coachraad, Zw.4, Onderwerp: fysiologie en

alternatieve trainingsmethoden

17 jan. Intrainingsfeest.

Bulletin

GENEESKUNDE

Voortgangstoets FdG

De eerstvolgende voor alle studenten van de Faculteit der Geneeskunde verplichte voortgangstoets wordt afgenomen op **WOENSDAG 12 december 1990** vanaf exact 9.00 uur tot 13.00 uur in de Tennishal DOUSBERG. De zalen zijn open vanaf 8.30 uur. Omdat de ervaring heeft geleerd, dat enige tijd gemoeid is met het opzoeken van de plaatsen, dient iedereen om 8.50 uur aanwezig te zijn: **de deuren gaan om 8.55 uur dicht.** De zaalindelingen zijn alfabetisch op achternaam en zijn opgehangen bij de informatiebalie van het Bureau Onderwijs (Deb1). Voor invulling van de optisch leesbare antwoordformulieren svp een HB-potlood meebringend. **Denk eraan dat ook de vraagtekenoptie ingevuld MOET worden.** De antwoordformulieren mogen niet later dan 13.00 uur worden ingeleverd. Voor het Reglement van orde wordt verwezen naar de Facultaire Studiegids Geneeskunde 1990/1991 blz. 171-172.

Biologische Gezondheidskunde i.o.

In januari a.s. start in opdracht van de Voedingsraad een 6 maanden durend veldonderzoek naar de relatie tussen nitraatverontreiniging van het drinkwater en het voorkomen van struma. Voor de uitvoering van deze milieugezondheidskundige studie is een **basisarts (m/v)** noodzakelijk. Deze dient specifiek bloedafnames en schildklierpalpaties (eventueel echoscopie) uit te voeren, maar bij voorkeur in samenwerking met de voltallige projectgroep integraal bij het project betrokken te zijn. Feitelijke aanstelling is niet mogelijk; wel kan in ruil voor de toegezegde participatie een aanneemsom en onkostenvergoeding geboden worden. Inlichtingen: dr. J. Kleinjans, Vakgroep Biologische Gezondheidskunde i.o., tel: 043-888610/637.

Co-schap Sociale Gezondheidszorg

Voor een co-schap Sociale Gezondheidszorg in de periode 10-6-91 t/m 5-7-91 zijn nog een beperkt aantal stageplaatsen beschikbaar bij Bedrijfsgezondheidsdiensten (Bedrijfsgezondheidszorg) en Basisgezondheidsdiensten (Algemene Gezondheidszorg, al dan niet gecombineerd met Jeugdgezondheidszorg). Aanmelding bij C. Thijs, tel. 887346/887379.

Verhuisbericht Vrouwenstudies Geneeskunde

De formatie Vrouwenstudies Geneeskunde, bestaande uit Gretha Noordenbos en Yvonne Wijnants, is per 23 november bereikbaar op nieuw adres: Keizer Karelplein 12, k.2.003, tel. 887113, p/a vakgroep HAG.

Vormingscyclus

De groep "Geneeskunde voor de derde wereld" organiseert in 1991 een vormingscyclus "welke geneeskunde voor de derde wereld?". Info bij: Huub Dierick, Keinkesstraat 3a, Genk. Tel. 093211-359787.

GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN

Vrouwenstudies Geneeskunde

Vrouwenstudies Geneeskunde, per oktober 1990 bestaande uit Gretha Noordenbos en Yvonne Wijnants, is verhuisd. Nieuw adres: p/a vakgr. HAG, Keizer Karelplein 12, k. 2003, tel: 887113/887115.

Commissieleden

De Commissie Mondiaal Beleid Maastricht heeft tot taak de gemeente te adviseren met betrekking tot het te voeren mondiale beleid en terzake de subsidieverzoeken op dat terrein.

Tot dit mondiale beleid worden thans gerekend de ontwikkelingsamenwerking, de problematiek van de vrede/veiligheid en van de apartheid.

Het beleid van de gemeente richt zich met name op de voorlichting en bewustwording van de plaatselijke bevolking op voormelde terreinen.

De Commissie Mondiaal Beleid Maastricht bestaat uit 3 raadsleden en maximaal 8 burgerleden. Bij de commissie bestaat thans een tweetal vacatures voor burgerleden.

Burgemeester en Wethouders roepen kandidaten op om te solliciteren naar de functie van:

Commissielid Mondiaal Beleid Maastricht (V/M)

Van de kandidaat wordt verwacht, dat zij/hij:

- a. de tijd beschikbaar heeft en bereid is om aan de commissievergaderingen deel te nemen en deze voor te bereiden en in werkgroepverband adviezen voor de commissie te formuleren;
- b. op basis van kennis, inzicht en ervaring met betrekking tot de mondiale problematiek, of op bepaalde onderdelen ervan, een bijdrage aan het werk van de commissie kan leveren;
- c. kennis en inzicht heeft in de Maastrichtse samenleving voor wat betreft het particuliere initiatief op het mondiale terrein.

Gelet op de huidige samenstelling van de commissie gaat de voorkeur uit naar kandidaten, die beschikken over deskundigheid op het terrein van de problematiek van de apartheid en/of ervaring hebben opgedaan met vrijwilligerswerk op het terrein van de mondiale problematiek.

Schriftelijke sollicitaties kunt U tot uiterlijk 15 januari 1991 richten aan het College van Burgemeester en Wethouders, p.a. Postbus 1079, 6201 BB Maastricht, onder vermelding op de enveloppe van "Sollicitatie Commissie Mondiaal Beleid Maastricht". Voor nadere inlichtingen, alsmede voor een informatiepakket kunt U zich wenden tot de heer H. Alken van Sociale Zaken en Welzijn, tel. 043-293036.

ECONOMIE

Inschrijving voor toetsen

Studenten die zich te laat voor een toets hebben ingeschreven, worden niet toegelaten tot de toets wanneer ze geen **verschoonbare** reden hebben voor de te late inschrijving. Artikel 16 van de Regels en Richtlijnen van het Examenreglement regelt: iedere student die wenst deel te nemen aan een toets waarvoor geen deelnameverplichting bestaat, is verplicht zich daarvoor tenminste 4 weken van tevoren in te schrijven bij het Bureau Onderwijs. In toelichting op dit artikel: Voor de volgende toetsen geldt een **INSCHRIJFPFLICHT**: Voor alle bloktoetsen en practicumtoetsen (inclusief deelttoetsen en herkansingstoetsen) tot en met blok 3.2 (2/3-stroom) en blok 3.3 (1/3-stroom) en de Doctoraal-Voortgangstoetsen. Het niet kennen van deze regeling levert geen verschoonbare reden op. Dr. P. de Gijzel, voorzitter VCE

Individuele Uitdraai Voortgangstoetsen

Uiterlijk tot 1.1.1991 kunnen studenten hun individuele uitdraai van de Voortgangstoetsen 89.4 van 3.7.1990 en 90.1 van 21.9.1990 op vertoon van hun collegekaart afhalen bij de Onderwijsbalie op de 3e etage tijdens de normale openingstijden.

Tweedejaarsscriptie 1990/91

Vanaf 1.1.1991 zal de aanvullende literatuur ten behoeve van de tweedejaarsscriptie (uiterlijke inleverdatum 1.2.1991) uitsluitend nog ter inzage liggen in het Studielandschap en dus niet meer bij de Onderwijsbalie op de 3e etage.

Agenda E.F.M.

- 03-12 WASO-overleg, 19.00 uur, k 0091.
- 11-12 "Economische invalshoek van de maritieme dienstverlening", ALFA-lezing door dhr. Busker van Smit International N.V., 14.00 uur, k 0090.
- 17-12 WASO-overleg 19.00 uur, k 0091.
- 19-12 "Advertising that works!" door Procter and Gamble, van Mercurius.
- 20-12 "Socialwirtschaftliche Situation in Deutschland", Imperator-lezing door Prof. dr. Breuer, 11.00 uur.
- 20-12 Gala van Mercurius.
- 14-1 WASO-overleg 19.00 uur, k 0091.
- 23/25-1 ALFA-exkursie naar Straatsburg.
- 28-1 WASO-overleg 19.00 uur, k 0091.
- 14/17-2 Studiereis naar Kopenhagen van Mercurius.
- 18-2 WASO-overleg 19.00 uur, k 0091.
- 19-2 "International Management and developing countries", Imperator-seminar in de Aula.

Wetenschapswinkel

Op verzoek van de regio Maastricht van Scouting Nederland zoekt de Wetenschapswinkel 1 of 2 studenten voor een onderzoek naar het teruglopend aantal leden bij de scouting. Deelvragen betreffen o.a.: oorzaken ledenverlies, groeimogelijkheden, betrokkenheid leiders bij landelijke- en districtsactiviteiten, ondersteuning van de groepen door districtsbestuur. Het onderwerp leent zich uitstekend als onderzoekstage voor studenten Bedrijfsconomie. Facultaire begeleiding is door Prof. dr. J.D.P. Kasper toegezegd. Geboden: onkostenvergoeding, administratieve en organisatorische ondersteuning, stimulerend werkklimaat. Inl.: J. Haesen, Wet.winkel, Loo.14, 887120

RECHTSGELEERDHEID

Opstelronde dagopleiding

De opstelrondes voor de studenten van de jaren 1 tot en met 4 van de dagopleiding zijn vanaf 05-12-1990 verkrijgbaar aan de onderwijsbalie. De opstellen dienen uiterlijk op 09-01-1991 ingeleverd te worden aan de onderwijsbalie.

Afhalen beoordeelde opstellen

Aan de onderwijsbalie zijn tot uiterlijk 22-12-1990 verkrijgbaar de reeds beoordeelde opstellen die beoordeeld zijn in de periode van januari 1990 tot en met november 1990. De opstellen zijn verkrijgbaar op vertoon van een geldige collegekaart.

Inzage blokhoetsen

De blokhoetsen, waarvan de uitslag bekend is gemaakt op de informatieborden, zijn op vertoon van een geldige collegekaart, TER INZAGE, verkrijgbaar aan de onderwijsbalie. De inzaget termijn bedraagt 10 dagen. Binnen deze termijn dienen de blokhoetsen weer ingeleverd te worden aan de onderwijsbalie.

Sluiting fakulteit

Van maandag 24 t/m dinsdag 1 januari is de fakulteit gesloten

Criminaliteit blok 2.3

T.b.v. het blok dienen aangeschaft te worden: Arrestenbundel strafrecht/strafprocesrecht 1990 en Hoofdstukken strafprocesrecht: Samson/H.D. Tjeenk Willink 1990

Overheid

di 11 dec 10.30 uur Bonbonière: kollege
vr 14 dec 10.30 uur Mabi: kollege

Agenda

vrijdag 7 december

- Russische folklore, dansensemble Kabardinka, Stadsschouwburg, 20.00
- Advents Concert, Bach tot Haydn, kerk Bemelen, 20.00
- Käitcben uit Heilbronn, Kruis van Bourgondië, HoogFrankrijk, 20.30
- Euregio Ensemble, jazz, Löss Theater, 21.00
- Corvi, Theatre du Bilboquet, Theatercafé, 23.00

zaterdag 8 december

- Violetta en Alfredo, Balletstudio Impulse, Stadsschouwburg, 19.00
- Limburgs Symphonie Orkest, o.l.v. Victor Pablo Perez, Staargebouw, 20.00
- Advents Concert, Bach tot Haydn, Celledoerskapel Maastricht, 20.00
- Orpheus 1990, Toneelgroep Glasbart, Löss Theater, 20.30 Käitcben uit Heilbronn, Kruis van Bourgondië, Zaal Het Vervolg, 20.30
- Corvi, Theatre du Bilboquet, Theatercafé, 23.00

zondag 9 december

- Violetta en Alfredo, Balletstudio Impulse, Stadsschouwburg, 14.00
- Käitcben uit Heilbronn, Kruis van Bourgondië, Zaal Het Vervolg, 20.30
- Basbo Ensemble, Intropodium, 15.30
- Violetta en Alfredo, Balletstudio Impulse, Stadsschouwburg, 19.00

dinsdag 11 december

- Die schöne Magelone, liederenrecital, Redoute, 20.00
- Les Haisons dangereuses, F Act, Zaal Het Vervolg, 20.30

woensdag 12 december

- Lunchconcert, Sief Douwens en Ivo Janssen, Redoute, 12.30
- Topgirls, Theater 't Pesthuys, 20.00

donderdag 13 december

- Henry IV, Hanson Produktie, Stadsschouwburg, 20.00
- Topgirls, Theater 't Pesthuys, 20.00
- Concert, rond Stravinsky en Nederlandse componisten, i.s.m. Studium Generale, Intropodium, 20.30

Exposities

- Stephen H. Epstein, schilderijen, Galerie FAH, Brusselsestraat 80, Maastricht, 30 nov. t/m 5 jan. 1991, vr t/m zo 13-17
- Didier Vermeiren, Bonnefantenmuseum, Dominikanerplein 5, Maastricht, 25 sept. t/m 10 febr., di t/m vr 10-17, za, zo en feestdagen 11-17
- Oermensen in Nederland. Belvedere: leven in de oude steentijd, Bonnefantenmuseum, Dominikanerplein 5, Maastricht, 7 okt. t/m 20 jan., di t/m vr 10-17, za, zo en feestdagen 11-17
- Oermensen in Nederland. Belvedere: klimaat en landschap in de oude steentijd, Natuurhistorisch Museum, De Bosquetplein 6-7, Maastricht, 7 okt. t/m 20 jan., ma t/m vr 10-12,30 en 13,30-17, za, zo en feestdagen 14-17
- Elie Noiret, beeldhouwwerk en Arend Grit, collages, "de witte raaf", Tongerseplein 2A, Maastricht, 29 sept. t/m 15 dec. Ma t/m vr 9-17
- José Lips-Besselink, Temperaschilderijen, Galerie Felix, Wycker Brugstraat 16, Maastricht, 30 nov. t/m 29 dec. Ma 13-18; di t/m za 9-18
- Marco Jurtén, sculpturen en grafiek, Schuurwirth & van Noorden, Rechtstraat 64, Maastricht, 10 nov. t/m 15 dec. Do t/m za 14-18
- Ger Lataster, grafiek, Galerie La Dependance, O.L. Vrouweplein 24, Maastricht, 18 nov. t/m 21 dec. Do t/m zo 12-17,30
- Jan Hölscher en Rudy Beerens, locals II, Simera, Bogaardenstraat 40B, Maastricht, 15 dec. t/m 5 jan. Wo t/m za 13,30-18,00
- Jack Poell, beelden in brons en terracotta, De Keerder Kunstkamer, Kerkstraat 10, Cadier en Keer, zo 25 nov. t/m 31 dec. Vr t/m zo 13-18
- John Lennon art Exhibition, Hanenhof Geleen, 24 nov. t/m 16 dec. Dag. 16-20
- Marcel Köppen, foto's, Marcel Sprooten, beelden, Galerie Anny van den Besselaar, Tafelstraat 6a, Maastricht, t/m 1 jan. do t/m zo 13-17,30
- 10 maal zoveel, kleine werken diverse kunstenaars, Galerie Wolfs, Hoogbrugstraat 69, Maastricht, 14 dec. t/m 10 jan.
- Jean-Pierre Zoetbrood, in situ, Aylvalaan 10, Maastricht, 8 dec. t/m 19 jan. Wo t/m za 14-18
- De Wintersalon, tentoonstelling van 23 fotografen, Kasteel Hoensbroek, t/m 30 dec.

Film

Speelweek 7 t/m 13 dec.

Filmbuis Lumière, Bogaardenstraat 40b

Romeo, 20.00

Blue Velvet, 21.00

Herinneringen aan bet Gele Huys, 22.00

Cinema Palace, Wyckerbrugstr. 1

Flatliners, dag. 18.00 en 21.00. Zo en wo ook 14.30

Ghost, dag. om 18.00 en 21.00. Za en zo ook om 14.30

Pretty woman, dag. 18.15 en 21.15

Mabi, Kleine Gracht 24A (woensdagavond 5 dec. gesloten)

Problem Child, vr t/m zo 14.30, 18.45 en 21.15. Ma t/m do 21.00.

Wo 14.30 en 21.00

Good Fellas, vr t/m zo 20.30. Ma t/m wo 20.30

Presumed Innocent, vr t/m zo 14.30, 18,30 en 21.15. Ma, di, wo

21.00. Wo 14.30

The neverending story part 2, vr t/m zo 14.30, 18,30 en 21.15. Ma

t/m do 21.00. Wo 14,30 en 21.00

Louter

Proza en poëzie voor deze maandelijkse pagina sturen naar redactie Observant, ter attentie van Geert Dekker. Uit de inzendingen wordt een selectie gemaakt

Letteren

Literaire teksten zijn leidraad voor margedrukkers Prop en Van Eyk

Op zoek naar drukkers in de marge belandde ik bijna in het kreupelhout aan het eind van een doodlopende weg ergens achter Banholt. Daar huist Ser Prop. Hij werkt veel samen met Hans van Eyk, die in hetzelfde dorp woont en ook een eigen drukkerij heeft, 'In de Bonnefant' genaamd. Beiden houden van literatuur en teksten zijn dan ook het uitgangspunt voor hun grafische activiteiten. Gedichten van Slauerhoff, poëtische correspondentie tussen Vroman en Nooteboom, brieven van Achterberg en Kemp, een stukje uit het Parool van Hanlo: zomaar een greep uit teksten die door de persen van Prop of Van Eyk zijn gegaan. Van Eyk wil nog weleens een prent gebruiken, Prop houdt het bij louter letteren.

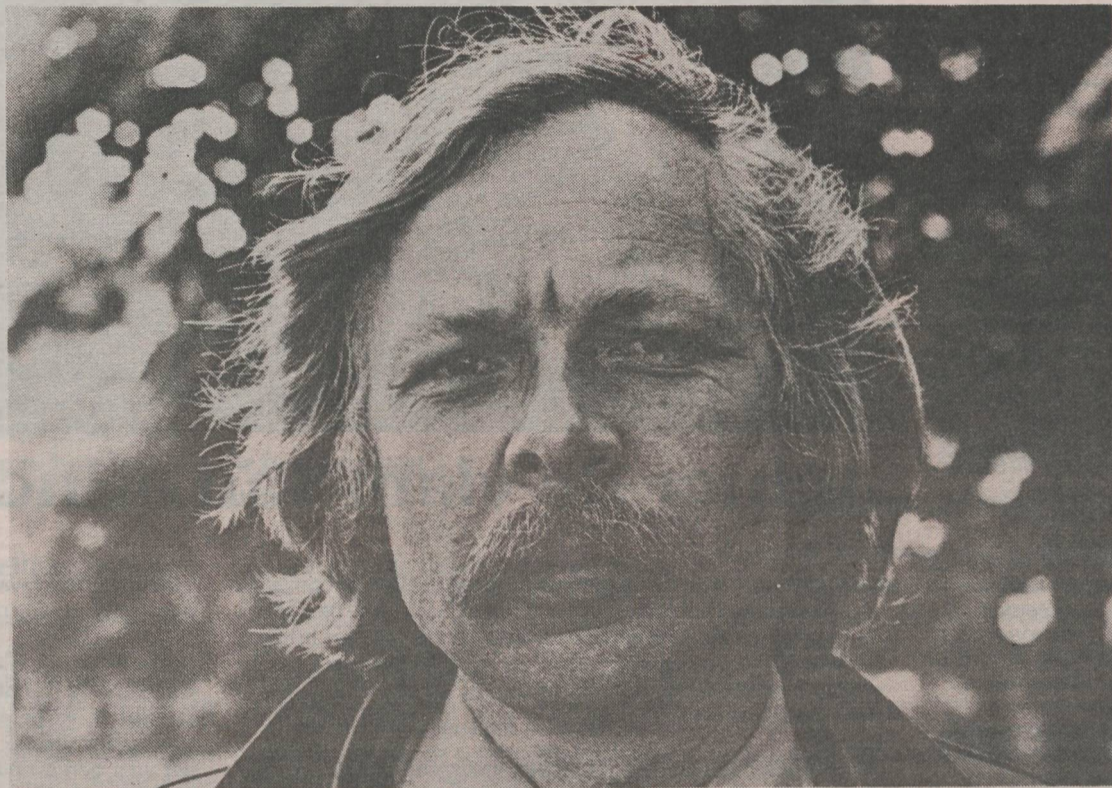
Van Eyk zit het langst in het vak. Zijn vader was beheerder bij de handelsdrukkerij de Nijverheid en had hem altijd aangeraden in zijn voetsporen te treden. Dus werd hij leraar Engels. Juist in die hoedanigheid werd hij geconfronteerd met het drukwerk van kleine Engelse uitgeverijen en kreeg de behoefte ook zelf teksten te reproduceren. Vader zette zich over zijn twijfels heen en stond Van Eyk met raad en daad bij in zijn eerste voorzichtige pogingen op een kleine pers en met een restantje letters. Zijn eerste boekje verscheen op stencilpapier versierd met zelfgemaakte lino's. Een programma op de regionale radio en een foldertje van de stichting Drukkerij in de Marge wekten de belangstelling van Ser Prop. Hij ging een kijkje nemen bij Van Eyk, kocht meteen diens hele fonds op voor drie geeltjes en schreef zich in bij een cursus van de grafische werkplaats Putepeel in Maastricht. Zijn eerste boekje rolde van de persen van Van Eyk.

Zo'n vijftien jaar geleden was het niet mogelijk zelf een drukkerij te beginnen zonder vestigingspapieren. Mijn vader kon me daaraan helpen, maar voor mensen als Ser Prop was het onmogelijk eigen materiaal aan te schaffen. De grafische bonden werden wat soepeler toen het naar uitzag dat looddruk tot het verleden zou gaan behoren", zegt Van Eyk, bestuurslid van de stichting Drukkerij in de Marge.

Prop en Van Eyk kiezen hun teksten zelf. Soms laten zij zich leiden door een tip, soms treffen zij de tekst toevallig ergens aan. Ongevraagde aanbiedingen laten ze angstvallig liggen, ook om te voorkomen een minder vleidend oordeel te moeten vellen. Zij hebben een lichte voorkeur voor poëzie boven proza, omdat dit makkelijker zetwerk en uiteindelijk een interessantere pagina oplevert. Hun favoriete schrijvers komen voor in handboeken over moderne letterkunde en met de meesten hebben zij persoonlijk contact. Dat is "de meerwaarde van het werk". Voor Van Eyk is het contact ook nodig om te praten over de tekst, over bedoelingen, punten en komma's. Prop: "Dat doe ik niet. Punten en komma's zijn de verantwoordelijkheid van de schrijver, ik verander niets tenzij het noodzakelijk is. Een brief bijvoorbeeld kun je nooit helemaal letterlijk in druk vastleggen."

De klantenkring heeft zich in de loop van de jaren gestabiliseerd. Via folders over nieuwe uitgaven worden vaste afnemers, bibliotheken en boekwinkels als de Tribune geïnformeerd. Voor Prop en Van Eyk mag de belangstelling uit Limburg wel wat groter worden. Op het ogenblik is Prop bezig met een serie brievenboeken. In oktober verschenen drie brieven van Gerrit Achterberg, die hij in 1941 schreef vanuit de Valeriuskliniek in Amsterdam aan Ed Hoornik. Van Eyk publiceerde in mei van dit jaar 'Een middag in het Casino Slavante', een luchthartig verslag van een wandeling door Maastricht, gemaakt door Rudolf Geel. Beide drukkers werken aan een gezamenlijk project: een verjaardagscadeau voor een vriend. Wie op de hoogte wil blijven van de activiteiten van Prop en Van Eyk kan contact opnemen met: drukkerij In de Bonnefant, Pastoor Pendersstraat 21, Banholt of Ser Prop, Terhorst 33, Banholt.

Lucia Geurts

Komende dinsdag houdt Wiel Kusters een college over de schrijver Louis Ferron, Bekende Nederlander sinds de AKO-literatuurprijs van 1990. Ferron debuteerde in 1974 op 32-jarige leeftijd met de dichtbundel Grand Guignol. Woensdagavond is Ferron aanwezig op de literaire avond van Studium Generale in de Stadsschouwburg, geheel aan zijn persoon gewijd.

'Leste zwegel' voor Wiel Kusters

Professor-dichter Wiel Kusters heeft dinsdagmiddag de Sphinx Cultuurprijs 1990 ontvangen. Hij bestaat uit een oorkonde, vijfduizend gulden en een beeld van een man met zijn laatste lucifer, in het Maastrichts de leste zwegel. Kusters kreeg de prijs voor zijn "grote verdiensten als dichter en essayist, als literatuurcriticus en stimulator van het literaire leven in Limburg".

De prijsuitreiking voltrok zich zoals verwacht: een Redoute vol vrienden, collega's en coryfeen, lovende woorden van president-directeur van de Sphinx J.B. van Vliet en dichter-jurylid Hans van de Waarsenburg, handdruk, foto, het dankwoord en een goed glas.

Duidt het wit aardewerken beeld 'De leste zwegel' wellicht op een wanhopig pogen het laatste vuur brandend te houden, de prijs eert juist het onblusbaar enthousiasme van de laureaat. In de jaren zeventig was Kusters een van de voortrekkers van het Literair Actie Comité dat op de bres sprong voor de literatuur in Limburg door politieke pressie, literaire avonden in de Redoute maar ook door het maken van Sinterklaasversjes voor het moegewinkelde publiek. Nu als hoogleraar poogt Kusters vanaf zijn leerstoel het culturele klimaat warm te houden. Tijdens zijn dankwoord deed Kusters twee wensen: een eigen podium voor literatuur in Maastricht en een onderzoeksinstituut voor cultuur en techniek. "Maastricht heeft theaters, filmhuizen en musea, maar ontbeert een eigen huis voor de poëzie waar dichters en schrijvers elkaar en het publiek kunnen ontmoeten" aldus Kusters.

"Het beoogde instituut moet op internationaal niveau postdoctoraal onderzoek doen naar de wisselwerking tussen techniek en kunsten en naar de wijze waarop literatuur gestalte geeft aan ons, door de technologie bepaalde wereldbeeld. Op dit terrein wordt in Nederland nog nauwelijks onderzoek gedaan." Met een knipoog naar het bestaande blad 'Natuur en techniek' droomt Kusters ook al over een eigen tijdschrift 'Cultuur en techniek'. De mal waaruit het beeld is gemaakt is afkomstig van een origineel van Frans van de Laar, een van de kunstenaars die in het begin van deze eeuw op de Sphinx heeft gewerkt.

Lucia Geurts

Oproep aan schrijvende lezers

Op deze maandelijkse pagina louter letteren zoeken we medewerking van onze lezers. Studenten of medewerkers die tussen de wetenschappelijke bedrijven door schrijven of dichten, worden opgeroepen bijdragen in te zenden. Proza en poëzie zijn welkom. Publicatie kan anoniem gebeuren. Post naar redactie Observant t.a.v. Geert Dekker. Voor meer informatie: 887125.

De Pen

Hij schrijft louter letteren en vormt woorden en een zin maar wie bepaalt het einde en begin?

Hij kriebelt domweg lineair ritmisch van links naar rechts verwoordt het 'schrijvers woord' of verwoordt het woord hierdoor?

S.

CD

Ik had vorige week een Canadese vriend op bezoek. Hij was hier met zijn auto uit Denemarken; een auto met diplomaten-nummerbord.

Zoiets is erg gemakkelijk. In Denemarken kan je met een dergelijk kenteken scheuren naar hartelust, ongestraft dubbelparkeren, deuken rammen in onschuldige Denen, en zo voort.

Wij reden naar Brussel. Zorgvuldig parkeerde ik het automobiel in een zijstraatje van de Grote Markt, en vergeefde mij van de legitimiteit van ons plaatsje. Niets aan de hand, in geen velden of wegen een stop- of parkeerverbod. Bovendien waren wij omgeven door Belgische brikken.

Mijn vriend en ik kuierden wat rond, en na drie uur sjokken arriveerden we weer bij ons plaatsje. Hela! Geen auto met diplomaten-nummerbord!

Wij togen naar een politiebureau. Lieve lezertjes, wij weten allen dat de Sterke Arm over een ontzagwekkende bureaucratie beschikt. Eveneens is het ons bekend dat Belgen op de internationale IQ-scoreformulieren niet in de top-drie scoren. Maar tezamen is hier sprake van een sterk synergetisch effect: Belgische politie-functionarissen zijn zonder twijfel de domste wezens in de melkweg, gehuisvest in panden die sinds de dertiger jaren niet zijn schoongemaakt of van nieuw meubilair voorzien, en omgeven zich met tonnen en tonnen voddig papier om een en ander te maskeren.

Al rap kwam Vaneycken Myriam, hulpagent 1432, erachter dat onze auto was weggesleept. Wij moesten in een bedompt bokje wachten tot de juiste formulieren waren ingevuld. Mijn vriend begon zich boos te maken. Met een Corps Diplomatique-kenteken was dit niet de bedoeling. Ik meldde dat aan de hulpagent. Vanonder haar jaren-twintig-kapsel keek ze me onschuldig aan: 'Maar mevrouw, iek 'eb tokh zeker niet die voiture zélf wek-kesleep?' Maar allee zulle, laten we dan de formulieren invullen! Ze schreef een en ander keurig op een drietal lijsten. Bij opgave van het kenteken verstarde ze. 'Maar dit is CD?' vroeg ze. Ze zou de procedure wat aanjagen.

Wij wachtten. Ondertussen werd een Bulgaar binnengebracht die van zijn laatste spaarcentjes een auto in Antwerp had gekocht. In Brussel van de weg geplukt: ongeldig kenteken, geen groene kaart, vals chassisnummer. De jongen was volledig in paniek. Het Belgisch gebrul versterkte waarschijnlijk alleen zijn vermoeden dat bij in banden van een KGB-commando was gevallen. De agenten spraken in hun Vlaams-Waalse uitmuntendheid geen woord over de grens. Ik assisteerde maar wat.

Net toen de Bulgaar hyperventilerend werd afgevoerd mocht ik mij met een formulier vervoegen bij een andere functionaris. Hij staaarde blank naar het papier en prutelde toen vrijwel onverstaanbaar door zijn pijp: 'Zozo, dus U mist een compacte disk-speler?' Van volstreekte verbijstering smakte ik plat achterover tegen de granieten vloer. 'Analfabete lull!' wilde ik roepen, 'CD - Corps Diplomatique, dit is toch Brussel, centrum van het nieuwe Europa, domme moederkoek!?' Ik beheerste mij en legde een en ander uit. Het manneken pis kopieerde wat gegevens uit mijn pas. Kopiëren, jawel, want zelfstandig schrijven kon de slappe wafel niet.

Na enig onhandig papierwerk kon ik de auto uit een garage oppikken. Enfin, met een kruissnelheid van 180 maakten wij dat we van Belgische bodem verdwenen.

Eva

Amerikanen in de Golf: ze voeren waarschijnlijk nu al Kerstsnieuw aan
-Dbilla Singh-

De Boschstraat met op de voorgrond Minckelers: daar loert het gevaar (foto Franco Go)

Achter de vlam van Minckelers

Onlangs kwam men bij de gemeente Maastricht op het onzalige idee de vlam van het Minckelers-standbeeld te doven - de vlam uit de gaspijp van de achttiende-eeuwse uitvinder van het lichtgas, bekend bij elke Limburger, Vlaming of Waal die wel eens op vrijdag hier een lange onderbroek koopt, of een kabeljauw, of tien appelsienes voor een gulden ("t sap lóp diech langs d'ne bavvie").

Een frappant staaltje van misplaatst energiebewustzijn vond ik dat besluit. Alsof niet de koffiezetapparaten van het stadhuis honderd keer zoveel energie vreten. Gelukkig heeft de raad en de burgerij protest laten horen, met als gevolg dat Minckelers weer volop zichzelf met zijn wapperende vlam zwart staat te maken. En zo hoort het ook. Die vlam moet constant branden om de argeloze wandelaar te waarschuwen voor de achterliggende straat - de Boschstraat, sinds anderhalve eeuw de straat van de potige pottenmannen en de schuinse schippers. Daar waarschuwt de vlam van Minckelers voor: niet alleen voor het vuur van de fabrieksovens aan weerszijden van de straat, maar ook voor het water van het Bassin en de Zuid-Willemsvaart en al die andere kanalen daar.

BERICHT UIT MAASTRICHT

In tegenstelling tot de polderbewoners kennen wij het geluk van het stromend water. Wie op de Oude Maasbrug over de stenen borstwering naar beneden kijkt, ziet de rivier echt stromen. In brede banen plooit het water zich om de pijlers van de Sint-Servaasbrug, zoals je dat ook op middeleeuwse houtsnedes ziet. Dat doet de Haarlemmer Trekvaart niet!

In een brief van 17 mei 1951 schreef de Oostamsterdamse schrijver Nescio aan het schoolmeisje Antje Dik, dat de schepper van de Titaantjes aan jaar tevoren had opgezocht in verband met een schoolopstel, dat hij een trip naar Limburg had gemaakt: 'We zijn 10 dagen geleden naar Limburg geweest, waar alles bloeide. En overal van die Werther boomen, zonder Werther. En de Maas: de weg, de waarheid en het leven. Wel eens een rivier zien stroom en?' (Uit: Nescio, kwartaalschrift De Engelbewaarder, nr. 2, Amsterdam, 1976)

Maar het water in de havenkom en de kanalen bij de Boschstraat staat stil. De Parijse dichter Charles Baudelaire moet ooit hebben gezegd: "Vrij stromend water kan ik niet verdragen; ik wil het gevangen, opgesloten zien tussen de geometrische muren van een kade." (geciteerd in Sartre's 'existentiële psychoanalyse' Baudelaire, Utrecht: Bijleveld, 1966). Toen ik dat in 1971 als aspirant-dandy las, was ik bijzonder onder de indruk van deze woorden. Maar ik besefte tegelijk dat mijn fascinatie voor opgesloten, stilstaand water werd gevoed door angst. Die angst is nooit overgegaan. Als ik beneden langs de kade van het Bassin loop, ben ik altijd bang dat ik per ongeluk het water op loop.

Over het Bassin heeft de Roermonds-Maastrichtse schrijver Jules Dister een paar mooie korte verhalen geschreven. Ze zijn gepubliceerd in het eerste nummer van het - ter ziele gegane - kunsttijdschrift Het Bassin (1985). De meeste van deze gedichten-in-proza gaan over de oorspronkelijke bewoners langs en op het water van de havenkom, zoals 'De Liederlijke Schipper' en 'De Blinde Schipper'. In 'De Verstekeling' - 'een tengere jongeman met een langwerpige gezicht die huide in de kelders' - herkennen we de acrobaat en goochelaar die in de zomer op het Onze-Lieve-Vrouweplein zijn kunsten vertoont: 'Hij gooide een brandende sigaret in de lucht en ving hem op in zijn mond, at hem op, slikte

hem door, rook kwam uit zijn knoopsgaten, zijn broekspijpen, zijn hoofd. Hij spuwde rook, nieste rook, hoestte rook, braakte rook.'

Het vuur en het water van de Boschstraat - dat zijn de gevaren waarvoor de wandelende burger moet worden gewaarschuwd. En niet te vergeten vuurwater, dat ook in de café's aan de Boschstraat rijkelijk vloeit. "De Boschstraat op" - dat stond vroeger voor een avondje woest vertier. Je begon aan de ene kant, "kaffee in, kaffee oet", en je kwam langs de andere kant weer terug. De mooiste naam was die van de 'E.P.-bar' - een afkorting van de Elvis Presley Bar. Daar stapte je overigens niet zomaar binnen. Vooral in de jaren vijftig en zestig, toen de Boschstraat de straat was met de meest indrukwekkende vetkuiwen, zijn er op straat legendarische vechtpartijen geweest. En nog steeds kunnen de emoties aan de Boschstraat hoog oplopen.

Maar gevaar lokt ook de eerzamen aan. Op mijn omzwervingen door Maastricht voel ik me steeds weer in de richting van de Boschstraat gezogen. Keer op keer ga ik, met licht bonzend hart, onder de vlam van Minckelers door. Ik heb dat van geen vreemde. Mijn vader was ook zo'n burgerlijk zwerver - vergelijkbaar met de Wycker dichter-ambtenaar Pierre Kemp. Deze 'heer der groene stilte', zoals hij zichzelf aanduidde, sloop bij avondval zijn huisje in de Turennestraat uit en stak de Wilhelminabrug over om koers te zetten naar, wat hij noemde, het havencentrum: 'Een man zit boven de loswal te zingen./ Een oud lied. Nog grijpt het aan.' En de ballade eindigt met de terugkeer van de geliefde, die eerder de man had verraden: 'Hij sloeg haar niet eens het onderste boven/en dát heeft het haar aangedaan./ Het rood van haar wangen schrok uit haar gelaat./ Hier werd Maastricht één grote Haat.' (Uit: Maastricht en ik. Een polyptiek, 1956, opgenomen in het Verzameld werk, 1976, deel 1, p. 361)

En mijn grootvader was ook zo, heb ik begrepen: die is zelfs op straat gestorven. Ik heb altijd een haast religieus gevoel gehad dat wij, de smalle lijn der stamhouders van onze familienaam, dát gemeen hadden: een burgerlijk zwerverschap. Stadsnomaden met een keurig colbertje. Lichtelijk zwaarmoedige romantici, maar met een negen-tot-vijf-baan. Oppassende huisvaders, maar met de ziel van een ouwe kater.

Van de week stuitte ik in de archieven op een contract dat de glas-, kristal- en aardewerkfabrikant Petrus Regout heeft afgesloten met ene meester metselaar Haenen uit Lanaken voor het bouwen van een arbeiderskazerne, de beroemde 'groete bôw aon de Sint-Teunisstraat', ook wel bekend als de 'cité ouvrière'. Omdat de meestermetselaar niet kon schrijven, werden twee buitenstaanders erbij gehaald die met hun handtekening zouden getuigen dat het kruisteken onder het contract daadwerkelijk van meester metselaar Haenen uit Lanaken was. De ene getuige was een schipper uit Utrecht, die ongetwijfeld met zijn schip aan de overkant in het Bassin lag; de andere was.. jawel, mijn betovergrootvader Elias Roessingh van Iterson, die netjes in het vage ten tonele wordt gevoerd als 'de Heer... etc.', terwijl de schipper bij zijn beroep wordt genoemd.

Van de 30 à 40.000 inwoners die Maastricht in 1855 telde, was de opa van mijn opa degene die over de Boschstraat liep toen Petrus Regouts boekhouder naar buiten kwam om een deugdelijk burger met een deugdelijke handtekening te vinden. Of zat hij met de Utrechtse schipper in het café? En kregen de twee een borrel voor de dienst die van hen werd gevraagd?

Ad van Iterson